

آزمون شماره (۱۵)

جمعه

۱۴۰۴/۱۱/۱۷

دفترچه
شماره ۱آزمون‌های سراسر
کاج

گزینه درسدرا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

یازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۰۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال از تا	مدت پاسخگویی
۱	ریاضیات	۱۵	۱	۲۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی	۱۵	۱۶	۱۵ دقیقه
۳	زبان عربی	۱۵	۳۱	۱۵ دقیقه
۴	تاریخ	۱۰	۴۶	۱۰ دقیقه
۵	جغرافیا	۱۰	۵۶	۱۰ دقیقه
۶	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۶	۱۰ دقیقه
۷	فلسفه	۱۵	۷۶	۱۵ دقیقه
۸	روان‌شناسی	۱۰	۹۱	۱۰ دقیقه

ریاضیات

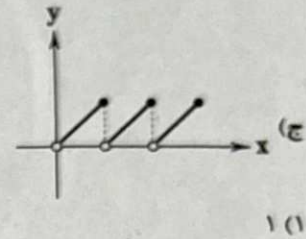
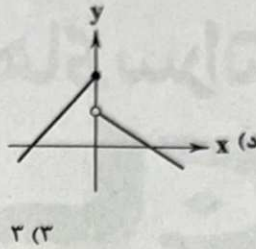
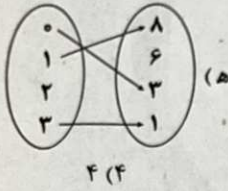

۱- چه تعداد از روابط نشان داده شده، بیانگر یک تابع می باشد؟

الف) $f = \{(1, 1), (-1, 4), (-3, 0), (1, 1)\}$

ب)

x	۱	۲	۳	۱
y	-۵	۳	-۳	۵

۲- کدام یک از گزینه های زیر می تواند نمایش زوج مرتبی تابع $f(x) = 2x^2 - 3$ باشد؟

۱) $\{(1, 1), (0, -3), (2, 6)\}$

۲) $\{(1, -1), (0, 3), (2, 6)\}$

۳) $\{(1, -1), (0, -3), (2, 5)\}$

۴) $\{(1, 1), (0, -3), (2, -5)\}$

۳- زوج های مرتب $(n+k, -3)$ و $(n^2+3n, 10)$ روی نیمساز نواحی اول و سوم می باشند. اگر n عددی طبیعی باشد، مقدار $k^2 + kn$ کدام است؟

۱) ۱۵

۲) ۱۵

۳) ۱۰

۴) ۱۰

۴- اگر تابع $f(x) = \begin{cases} a^2 - 2a + 4 & ; x > 4 \\ 5a - 8 & ; x \leq 4 \end{cases}$ ، یک تابع ثابت باشد، نقطه $(2, a)$ در کدام ناحیه مختصاتی قرار دارد؟

اول (۱)

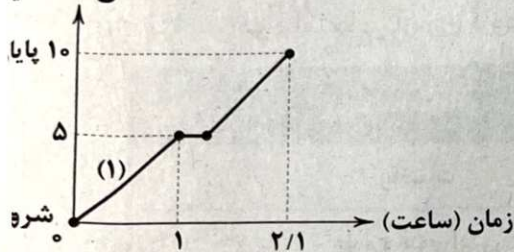
دوم (۲)

سوم (۳)

چهارم (۴)

۵- طبق نمودار زیر، یک دوندۀ ماراتن پس از طی مسافت ۵ کیلومتر از نقطه شروع، ایستاده و استراحت می کند و سپس به مسیر خود تا پایان ادامه می دهد. او کل مسیر را در $2/1$ ساعت طی کرده است. اگر دونده مطابق ضابطه (۱) و بدون استراحت به مسیر خود ادامه می چند دقیقه زودتر به خط پایان می رسید؟

مسافت طی شده (کیا)

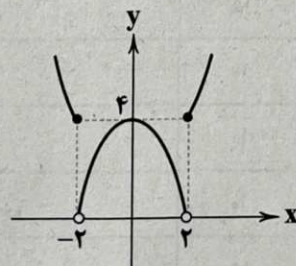
۱) ۹

۲) ۶

۳) ۵

۴) ۱۲

۶- ضابطه تابع نمایش داده شده زیر کدام است؟

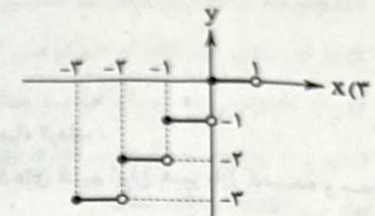
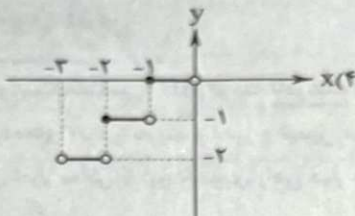
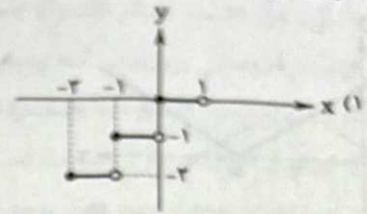
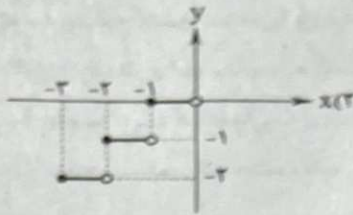
$$f(x) = \begin{cases} x^2 & , x \leq -2 \\ -x^2 + 4 & , -2 < x < 2 \\ x^2 & , x \geq 2 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} -x^2 & , x \leq -2 \\ x^2 + 4 & , -2 < x < 2 \\ -x^2 & , x \geq 2 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} -x^2 & , x \leq -1 \\ x^2 - 4 & , -1 < x < 3 \\ -x^2 & , x \geq 3 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x^2 & , x \leq -2 \\ -x^2 - 4 & , -2 < x < 2 \\ x^2 & , x \geq 2 \end{cases}$$

۷- نمودار تابع $y = [x] + 1$ در دامنه $-3 \leq x < 0$ کدام است؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

۸- کدام گزینه ارزش گزاره‌های زیر را به ترتیب از راست به چپ مشخص کرده است؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

(الف) نمودار تابع $y = [x]$ با دامنه $1 \leq x < 2$ ، به صورت یک تابع ثابت می‌باشد.

(ب) اعضای برد تابع $y = |x|$ ، همواره مقداری مثبت می‌باشد.

(ج) اگر f یک تابع همانی با دامنه $\mathbb{R}$ باشد، آن‌گاه $f(x) + f(-x) = 0$.

(۲) درست - نادرست - نادرست

(۱) درست - نادرست - درست

(۴) نادرست - نادرست - درست

(۳) نادرست - نادرست - نادرست

۹- اگر $\text{sign}(x^2 + x + \frac{1}{4}) + \text{sign}(-x^2 - 1) = -1$ باشد، مقدار x کدام است؟

(۴) $\frac{1}{2}$

(۳) $-\frac{1}{2}$

(۲) ۲

(۱) -۲

۱۰- مقدار عبارت $[\sqrt{12}] + [\sqrt{13}] + \dots + [\sqrt{17}] + [\sqrt{18}]$ کدام است؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

(۴) ۳۰

(۳) ۲۴

(۲) ۱۶

(۱) ۱۲

۱۱- مجموع مقادیر برد تابع $f(x) = [\pi x] + [-\pi x] + 2$ کدام است؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

(۴) ۴

(۳) ۳

(۲) ۲

(۱) ۱

۱۲- معادله $[\frac{1}{4}x - 7] + [\frac{1}{4}x + 5] + 2[\frac{1}{4}x] = 23$ چند ریشه صحیح دارد؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

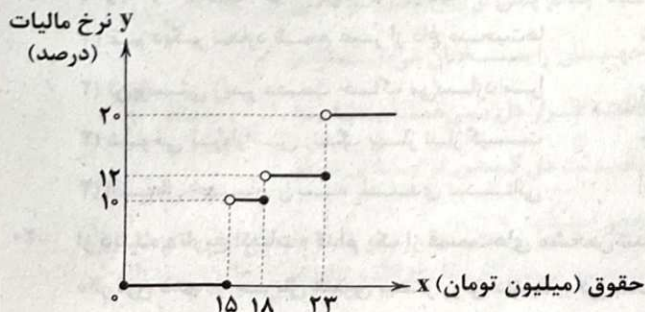
(۴) بی‌شمار

(۳) ۲

(۲) ۱

(۱) صفر

۱۳- طبق نمودار مالیاتی زیر، مالیات ماهانه مدیرعامل شرکت با حقوق ۳۰ میلیون تومان در ماه، چند میلیون تومان است؟

(۱) ۲/۰۳

(۲) ۳/۲

(۳) ۲/۱۳

(۴) ۲/۳

برد تابع $y = \sqrt{5} - |x - 2|$ کدام است؟

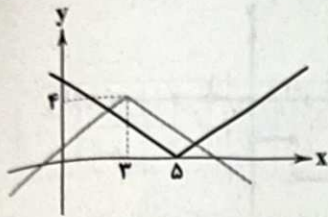
(۴) $\{y \in \mathbb{R} | y \geq \sqrt{5}\}$

(۳) $\{y \in \mathbb{R} | y \leq -2\}$

(۲) $\{y \in \mathbb{R} | y \leq \sqrt{5}\}$

(۱) $\{y \in \mathbb{R} | y \geq 2\}$

۱۵- نمودار زیر مربوط به توابع $f(x) = -|x+a| - b$ و $g(x) = |x-n| + m$ می باشد. حاصل $f(n+m) + g(a+b)$ کدام است؟

۱۲ (۱)

۱۴ (۲)

۱ (۳)

-۱ (۴)

علوم و فنون ادبی

۱۶- با توجه به «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شاعران قرن یازدهم سروده‌های خود را به پند و اندرز و تبدیل موضوعات کهن به مضامین تازه همراه کردند.
- (۲) شاعران قرن یازدهم برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شدند زیرا آن جا به رسم دربارهای قدیم ایران هنوز بازار قصیده و مدح رواج داشت.
- (۳) در دوره صفویه به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه دایر شد و شاعران در آن جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می پرداختند.
- (۴) حکومت صفوی مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی توجه ویژه نشان داد.

۱۷- هر یک از ویژگی‌های زیر، به ترتیب، مربوط به کدام شاعر است؟

(الف) سراینده ترکیب‌بند معروف عاشورایی

(ب) شعر او حد واسط سبک عراقی و دوره بعد یعنی هندی است.

(ج) از شعرای تأثیرگذار قرن دهم که شعرش از نظر دقت ظرافت و رقت معانی مشهور است.

(د) او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

(۱) محتشم کاشانی - وحشی بافقی - بابافغانی شیرازی - صائب تبریزی

(۲) کلیم کاشانی - وحشی بافقی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی

(۳) محتشم کاشانی - بیدل دهلوی - بابافغانی شیرازی - صائب تبریزی

(۴) کلیم کاشانی - بیدل دهلوی - شاه نعمت‌الله ولی - صائب تبریزی

۱۸- از نظر «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» کدام عبارت «کاملاً» درست است؟

(۱) بیدل دهلوی از شاعران قرن دهم است که او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز می‌شناسیم.

(۲) صائب تبریزی معروف‌ترین شاعر قرن یازدهم و سبک هندی است که در قصیده‌سرایی مشهور است.

(۳) شاهان صفوی به علت مقام شیخی و رقابتی که با پادشاهان عثمانی و هندی داشتند، به مسائل فرهنگی توجه نشان می‌دادند.

(۴) بهزاد در دوره شاه عباس صفوی و رضا عباسی در دوره شاه اسماعیل از مفاخر هنر هستند.

۱۹- با توجه به «ویژگی‌های شعر بیدل دهلوی»، کدام بیت از او نیست؟

(۱) غم دیگر ندارد شمع غیر از داغ صحبت‌ها / شبی در شب نهان دارم مباد این شب سحر گردد

(۲) تن پرستی زیر دست خاک می‌سازد مرا / بی‌خودی تاج سر افلاک می‌سازد مرا

(۳) شوخی پرواز من رنگ بهار ناز کیست / چون پر طاووس خود را در چمن گم کرده‌ام

(۴) اقبال جهان را به بلندی نستانی / آغوش سحر کام نهنگی است در این باغ

۲۰- از دیدگاه «تاریخ ادبیات» کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

«در قرن دهم دو جریان شعری بیشتر رونق داشت. یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود و

بابافغانی شیرازی از آن نمایندگی می‌کرد. دیگری مکتب بازگشت ادبی که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از تقلید بود.

۴

۳

۲

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۲۸- با توجه به سروده زیر کدام گزینه نادرست است؟

«مَعْنَايَ مَرَا هَر كَس نَفْهَمَد
مَرَا خَوَانَنَد خَلَاقِ الْمَعْنَايَ
قَمَاش فَضْل رَا نَبُود خَرِيدَار
كِه مَن اَيْن بِيَشِه رَا شِير حَرُونَم
نَبُودَم قَبْل اَز اَيْن اَمَّا كَنُونَم
اَز اَيْن سَوْدَا بِه سِر رِيَزْد جَنُونَم»

(۱) وزن شعر «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است که «وزن هسان» نامیده می‌شود.

(۲) در هر بیت آرایه «مجاز» وجود دارد و مفهوم «ستایشگری شعر خود» در شعر دیده می‌شود.

(۳) لقب شاعری «کلیم کاشانی» در شعر وجود دارد و او از شاعران غزل‌سرا است.

(۴) آرایه‌های ادبی «اضافه تشبیهی - تشبیه اسنادی» در ابیات وجود دارد.

۲۹- مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

الف) همه در سعی فنا پیش‌تر از یک‌دگریم
ب) فتنه طوفان است عرض رنگ و بوی این چمن
ج) چه جگرها که به نومیدی حسرت بگداخت
د) ز عمر هر چه رود، آمدن نمی‌داند
ه) جز باده نیست چاره دم‌سردی زمان

(۱) «الف» - «ج» - «د» (۲) «الف» - «ج» - «ه» (۳) «ب» - «د» - «ه» (۴) «ب» - «ج» - «د»

۳۰- مفهوم بیت زیر از همه ابیات برداشت می‌شود؛ به جز.....

«ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه دیدگی باشد
۱) هر چیز که دانی جز از او، دان که همه اوست
۲) این خلق چو چوگان و زننده ملک و بس
۳) کشاکش رگ من اختیاری نیست
۴) مسبب اوست اسباب جهان را
که خطی کز خرد خیزد، تو آن را از بنان بینی»
یا هیچ مدان در دو جهان یا همه او دان
فاعل همه او دان به قریبی و بعیدی
چو موج در کف دریا بود اراده من
چه باشد تبار و بود لاف اسباب

زبان عربی (اختصاصی)

■ عَنِ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ أَوْ الْمَفْهُومِ (۳۷ - ۳۱):

۳۱- «وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ»

- ۱) «و در زمین جنبنده‌ای نیست و نه هیچ پرنده‌ای که با بال‌هایش پرواز کند مگر آن که امت‌های آن‌ها [نیز] مانند شماست»
- ۲) «و هیچ چارپایی در زمین نیست و نه هیچ پرنده‌ای که با بالش پرواز می‌کند جز آن که آن‌ها [نیز] امت‌هایی همانند شما هستند»
- ۳) «و هیچ جنبنده‌ای در زمین نیست و نه هیچ پرنده‌ای که با بال‌هایش پرواز می‌کند مگر آن که آن‌ها [نیز] گروه‌هایی شبیه شما هستند»
- ۴) «و بر روی زمین چارپایی نیست و نه هیچ پرنده‌ای که با دو بالش پرواز کند جز آن که آن‌ها [نیز] گروه‌هایی مانند شما هستند»

۳۲- «مَنْ يَتَّقِدْ أَنَّهُ يَسْتَطِيعُ أَنْ يُحَدِّثَ مُسْتَقْبَلًا مُضِيًّا لِنَفْسِهِ هُوَ قَدْ قَطَعَ نِصْفَ الطَّرِيقِ بِلَا شَكٍّ!»:

- ۱) آن که باور دارد که می‌تواند آینده درخشانی برای خود پدید آورد، بدون شک نیمی از راه را پیموده است!
- ۲) هر کس اعتقاد دارد به این که او می‌تواند آینده‌ای درخشان را برای خویش رقم بزند، او نصف راه را بلاشک رفته است!
- ۳) هر آن کس که اعتقاد دارد که او می‌تواند آینده‌ای روشن برای خودش داشته باشد، بدون شک او نیمی از راه را پیموده است!
- ۴) هر کسی که معتقد است که می‌تواند برای خودش آینده‌ای درخشان بسازد، او بدون هیچ شکّی تا نیمه راه رفته است!

۳۳- «نَسِيجَ زَعَانِفِ الْأَسْمَاكِ يُسَاعِدُ بَعْضُهَا عَلَى الْحَرَكَةِ وَبَعْضُهَا عَلَى الطَّيْرَانِ وَهَذَا عَجِيبٌ حَقًّا!»:

- ۱) بافت بال‌های ماهیان به برخی از آن‌ها در حرکت کردن و به بعضی از آن‌ها در پرواز کردن کمک می‌کند و این بسیار شگفت‌انگیز است!
- ۲) پوست باله‌های ماهی‌ها گاهی به بعضی‌شان در حرکت و به بعضی‌شان در پرواز یاری می‌رساند و این واقعاً عجیب است!
- ۳) بافت باله‌های ماهیان بعضی اوقات در حرکت و بعضی اوقات در پرواز کردن به آن‌ها کمک می‌کند و این حقیقتاً عجیب است!
- ۴) بافت باله‌های ماهی‌ها به بعضی‌شان در حرکت کردن و به بعضی‌شان در پرواز کردن مساعدت می‌کند و این واقعاً شگفت‌انگیز می‌باشد!

۳۴- عین الخطأ:

- (۱) خذ البطله، بئر الطور بشفة، جتر را بدار، به شکت باران می باردا
- (۲) ما نزع في الدنيا نحصدي في آخرتها، هر آن چه در دنیا بکاری، در آخرت درو می کنی
- (۳) هذا كتاب يسمي الكلمات الفارسية المعربة، این یک کتاب است که کلمات فارسی عربی شده را دربر می گیرد
- (۴) الذين يتفنون الله يجعل لهم فرقا، اگر کسانی از خدا پروا کنند، برای آن ها نیروی تشخیص حق از باطل قرار می دهد

۳۵- عین الصحيح:

- (۱) من يجالس العادلين فلا يزد له من أن يصح أحدا منهم، هر کس با افراد عادل هم نشینی کند، ناگزیر یکی از آن ها می شود
- (۲) قال المراسل: أهتكم بفوز الفريق الوطني، روزنامه نگار گفت: بابت پیروزی تیم ملی به شما تبریک می گویم
- (۳) قد تتغير أصوات المفردات الدخيلة و أوزانها وفقاً لألسنة أهل اللغة، گاهی آواهای و وزنها با سانس زبان های أهل زبان دگرگون می شوند
- (۴) إن يلعب فريقنا بكل حماس و يتعاونوا خلال المباريات فهم يحصلون على كأس المباريات، هرگاه تیم ما در طول مسابقات با تمام دلآوری بازی کنند و همیاری نمایند، به جام مسابقات دست می یابند

۳۶- «چرا مرغ مگس به این نام، نامیده شده است؟»:

- (۱) بماذا سمي الطائر الطنان هذا الاسم!
 - (۲) لماذا سمي الطنان بهذا الاسم!
 - (۳) لم سمي الطائر الطنان بهذا الاسم!
 - (۴) بماذا سمي الطنان بهذا اسم!
- ۳۷- «إذا تم العقل نقص الكلام» عین غیر المناسب للمفهوم:
- (۱) العاقل هو الذي يتكلم قليلاً و يستمع كثيراً
 - (۲) جز گرفتاری سخن سازی ندارد حاصلی
 - (۳) لا تقل ما لا تعلم
 - (۴) کم گوی و گزیده گوی چون در!

■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة التالية بما يناسب النص (۴۱ - ۳۸):

المفردات الفارسية دخلت اللغة العربية منذ العصر الجاهلي فقد نُقلت إلى العربية ألفاظ فارسية كثيرة بسبب التجارة و دخول الإيرانيين في العراق و اليمن و كانت تلك المفردات ترتبط ببعض البضائع التي ما كانت عند العرب كالمسك و الديباج فاشتد النقل من الفارسية إلى العربية بعد انضمام إيران إلى الدولة الإسلامية.

۳۸- «ابتدأ انتقال المفردات من الفارسية إلى العربية»: عین الصحيح:

- (۱) بعد ظهور الإسلام!
- (۲) بسبب التجارة!
- (۳) قبل ظهور الإسلام!
- (۴) بعد انضمام إيران إلى الدولة الإسلامية!

۳۹- عین الصحيح:

- (۱) كان تبادل البضائع بين الفرس و العرب شائعاً حتى قبل أن أسلم الإيرانيون!
- (۲) كان الإيرانيون أقاموا في العراق و اليمن لتأثير اللغة الفارسية على العربية!
- (۳) في العصر الجاهلي نرى ألفاظاً عربية كثيرة في الفارسية!
- (۴) إنضمت إيران إلى الدولة الإسلامية حتى تتأثر الفارسية بالعربية أيضاً!

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۴۰ و ۴۱):

۴- «نُقلت - ألفاظ - كثيرة - التجارة»:

- (۱) ألفاظ: اسم - جمع مكسر - معرب / فاعل و مرفوع
- (۲) التجارة: اسم - مفرد مؤنث - معرب / مضاف إليه و مجرور
- (۳) نُقلت: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث الغائب - متعدٍ / مع نائب فاعله جملة فعلية
- (۴) كثيرة: اسم - مؤنث - على وزن «فَعِيلَة» - معرب / صفة و مرفوع بالتبعية

«ترتبط - النقل - انضمام - الإسلامية»:

- (۱) النَّقْل: اسم - مذکر - على وزن «فَعْل» - معرب / فاعل و مرفوع بالضمّة
- (۲) انضمام: اسم - مصدر - مذکر - معرب / مجرور بحرف الجرّ
- (۳) الإسلامية: اسم - مفرد مؤنث - معرب / صفة أو نعت
- (۴) ترتبط: فعل مضارع - مزيد ثلاثي (من باب «افتعال») - لازم - للغائبة / مع فاعله جملة فعلية

■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (٤٥ - ٤٢):

٤٢- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

(١) بقَدْ أَنْ يَشَاوِلَ طَعَامَهُ يَشْتَرِيهِ عَلَى الشَّاطِئِ!

(٣) نَشْكُرُ الْمُقَرَّبَ وَ نَهْنِئُ الشَّعْبَ الْغَزِيْرَ!

٤٣- عین «ما» يمكن أن يَغْيَر زمن الفعل (في المعنى):

(١) ما ينتفع بالعلوم إِلَّا الَّذِي يَعْرِف قيمتها!

(٣) ما تعلمتَن اليوم نفعتَن في المستقبل!

٤٤- عین ما ليس فيه «من» الشرطية:

(١) من الناس من ينظرون في عواقب الأمور!

(٣) من ينظر إلى حياة النملة يشاهد عجائب!

٤٥- عین الخطأ (عن أسلوب الشرط):

(١) مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ لَا يَأْسُوا أَبَدًا!

(٣) إِذَا رَحِمْتَ النَّاسَ رَحِمَكَ اللَّهُ!

(٢) يَطِيرُ هَذَا السَّمَكُ حَمْسًا وَ أَرْبَعِينَ ثَانِيَةً!

(٤) تَبَادُلُ الْمُفْرَدَاتُ بَيْنَ لُغَاتِ الْعَالَمِ طَبِيعِيًّا!

(٢) ما تشاهدونه هو منظر جميل جَبَلِيّ!

(٤) ما أجمل أن يطلب المرء الخير و البركة للجميع!

(٢) سَنَةُ الْحَيَاةِ هِيَ الْجِزَاءُ أَمَامَ السَّعْيِ فَمَنْ جَدَّ وَجدا

(٤) مَنْ يَهْرَبُ مِنَ الْوَاقِعِ يَواجِه مشاكل عديدة!

(٢) إِنْ تَبَحَّثْتَ عَنِ الْجَوَابِ تَجِدَانِهِ فَوْرًا!

(٤) إِنْ أَحْسَنْتَ أَحْسَنْتَ أَنْفَكَسًا!

تاریخ

٤٦- محققى به پژوهش درباره نقش و جایگاه ایرانیان در خلافت عباسیان پرداخته است؛ کدام مورد درباره نتایج پژوهش او درست است؟

(١) از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان، سیاست عربگرایی بود که امویان دنبال می‌کردند.

(٢) در این دوران، ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت عباسیان برخوردار نبودند.

(٣) ایرانیان نقش چندانی در امور خلافت نداشتند و فقط در برخی از مناصب دیوانی مشغول به کار بودند.

(٤) از ایرانیانی که در دستگاه خلافت عباسیان، حضور داشتند، خاندان برمکی و سهل بودند.

٤٧- کدام موارد از عواملی است که در شکل‌گیری نهضت علمی و فرهنگی مسلمانان در عصر خلافت عباسیان نقش داشت؟

الف) خروج مسلمانان از شبه جزیره عربستان و فتح کامل سرزمین‌هایی مانند ایران، بین‌النهرین و یونان

ب) همبستگی دینی در میان مسلمانان و گسترش علم کلام

ج) حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان

د) حمایت مادی و معنوی برخی خلفا، وزیران و دیگر مقام‌های حکومتی از عالمان

(١) ب - ج (٢) ج - د (٣) الف - د (٤) الف - ب

٤٨- کدام موارد از عوامل شکست سپاه ایران در قادسیه بود؟

الف) همکاری برخی قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان

ب) اختلافات مرزی ایرانیان با کشورهای همسایه

ج) ناامیدی رستم فرخزاد، فرمانده سپاه ساسانی

د) تضعیف روحیه ایرانیان با شنیدن خبر پیروزی‌های خیره‌کننده اعراب مسلمان بر یونانیان

(١) الف - ج (٢) ب - د (٣) الف - ب (٤) ج - د

٤٩- دو گزاره زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از جنبش‌های دوران خلافت امویان است؟

الف) مخالفت با سیاست تعصب و تفاخرطلبی قومی و قبیله‌ای امویان

ب) پیوستن به قیام‌های ضد اموی

ج) جنبش اجتماعی - جنبش نظامی

د) جنبش سیاسی - جنبش فرهنگی

(١) جنبش اجتماعی - جنبش نظامی (٢) جنبش فرهنگی - جنبش سیاسی (٣) جنبش نظامی - جنبش سیاسی (٤) جنبش فرهنگی - جنبش اجتماعی

٥٠- وجه اشتراک سلسله‌های مسلمان ایرانی طاهریان و سامانیان کدام است؟

الف) نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ساکنان دیلم داشتند.

ب) ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند.

ج) با اخلاق و رفتار پسندیده خود، مورد اعتماد توده‌های مردم قرار گرفتند.

د) این دو سلسله را دودمان‌های زمین‌داری پایه‌گذاری کردند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتیبانی اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در دیار خود برخوردار بودند.

(١) الف - د (٢) ب - د (٣) الف - ج (٤) ب - ج

۵۱- کدام مورد درباره افراد مؤثر در تأسیس سلسله‌های ایرانی درست است؟

(۱) طاهرین حسین: بنیان‌گذار حکومت علویان طبرستان

(۲) یعقوب لیث صفاری: جنگ علیه خوارج سیستان

(۳) ذوالیمینین: رها کردن شغل صیادی و برگزیدن حرفه نظامی‌گری

(۴) حسن بن زید: منصوب شدن به حکومت خراسان از سوی خلیفه عباسی

۵۲- کدام یک از سلسله‌های ایرانی با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند؟

(۱) زیاریان - طاهریان

(۲) آل بویه - سامانیان

(۳) صفاریان - زیاریان

(۴) سامانیان - طاهریان

۵۳- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب مربوط به رابطه کدام سلسله ایرانی با خلافت عباسی است؟

(الف) روابط با خلافت عباسی، فراز و نشیب زیادی داشت.

(ب) روابط با خلافت عباسی، همواره خصومت‌آمیز بود.

(ج) امیران حکومت نسبت به خلفای عباسی، اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند.

(د) روابط این حکومت با خلفای عباسی با روابط سایر سلسله‌های ایرانی با عباسیان تفاوت داشت.

(۱) زیاریان - آل بویه - طاهریان - علویان طبرستان

(۲) صفاریان - علویان طبرستان - سامانیان - طاهریان

(۳) زیاریان - علویان طبرستان - طاهریان - آل بویه

(۴) صفاریان - آل بویه - سامانیان - زیاریان

۵۴- مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم هجری چه بود؟

(۱) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران

(۲) کاهش شدت آشوب‌ها و جنبش سیاسی، اجتماعی و مذهبی و برقراری آرامش نسبی بر جامعه

(۳) رشد چشمگیر کشاورزی، تجارت و صنعت و برخورداری فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسب

(۴) شتاب گرفتن روند اسلام‌پذیری و روی آوردن بیشتر مردم ایران به دین اسلام

۵۵- چه تعداد از موارد زیر درباره دانشمندان در سده‌های سوم تا پنجم هجری درست است؟

(الف) بدون شک، برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام کسی نیست جز ابوعلی سینا که فلسفه مشایی را پایه‌گذاری کرد.

(ب) ابزارها و روش‌های ابداعی ابوریحان محمد بن احمد بیرونی برای تعیین طول و عرض جغرافیایی و اندازه‌گیری فاصله میان شهرها جالب است.

(ج) به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران تاریخ علم، محمد زکریای رازی، یکی از برجسته‌ترین پزشکان تاریخ علم پزشکی به شمار می‌رود و

دائرةالمعارف پزشکی او با عنوان قانون، در ایران، جهان اسلام و اروپا تا چندین قرن به عنوان یک منبع و مرجع معتبر پزشکی باقی ماند.

(د) جرجیس بن جبرائیل، رئیس مدرسه جندی‌شاپور و پزشک پراوازه ایرانی به بغداد رفت و به دنبال او، گروه دیگری از پزشکان آن مرکز

علمی، راهی مرکز خلافت عباسی شدند.

(ه) فارابی فلسفه نوافلاطونی را پایه‌گذاری کرد و مقام والایی داشت و به زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

جغرافیا

۵۶- در ارتباط با «زبان» کدام موارد درست بیان شده است؟

(الف) زبان از مهم‌ترین شاخص‌های فرهنگی است که برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند، هویت مشترکی به وجود می‌آورد.

(ب) زبان، نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند و می‌فهمند هر چند برای

گروه‌های دیگر هم معنایی ویژه دارد.

(ج) زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است، زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها، آداب و رسوم خود را به دیگران و

نسل بعدی منتقل می‌کنند.

(د) مردم انگلستان، اسپانیا، ایران و مصر با زبان‌های مختلف صحبت می‌کنند ولی همگی آن‌ها دارای یک ریشه اصلی و مشترک زبانی هستند.

(ه) کشورهایی را که از نظر زبانی هم‌خانواده‌اند، می‌توان یک ناحیه زبانی به حساب آورد.

(۴) ب - د - ه

(۳) ج - د - ه

(۲) الف - ج - ه

(۱) الف - ب - ج

۵۷- به ترتیب «زبان مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی»، «زبان مردم عرب و یهود» و «زبان مردم روسیه» جزء کدام سه خانواده زبانی مهم و

پرتکلم جهان محسوب می‌شود؟

(۱) خانواده آفری، آسیایی - خانواده هند و اروپایی - خانواده چینی، تبتی

(۲) خانواده چینی، تبتی - خانواده حامیایی، سامیایی - خانواده آفری، آسیایی

(۳) خانواده آفری، آسیایی - خانواده حامیایی، سامیایی - خانواده هند و اروپایی

(۴) خانواده چینی، تبتی - خانواده آفری، آسیایی - خانواده هند و اروپایی

- ۵۸- هر يك از موارد زیر به ترتیب مربوط به عبارت‌های کدام گزینه هستند؟
 (الف) این کشور حدود ۴۰ درصد ذرت جهان را تولید می‌کند.
 (ب) در این کشورها، بخش عمده غذای مردم را غلات تشکیل می‌دهد.
 (ج) بیشتر برنج دنیا در این قاره کشت می‌شود.
 (د) در این نوع کشاورزی، از بذر اصلاح‌شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود.
- ۱) ایالات متحده آمریکا - آمریکایی و اروپایی - اروپا - معیشتی
 ۲) ایالات متحده آمریکا - آسیایی و آفریقایی - آسیا - تجاری
 ۳) استرالیا - آمریکایی و اروپایی - آسیا - معیشتی
 ۴) استرالیا - آسیایی و آفریقایی - اروپا - تجاری
- ۵۹- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
 (الف) کدام دین در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروانش در قاره‌های دیگر بیشتر است؟
 (ب) در گذشته، چه عاملی میان نواحی، نقش مهمی در پدیدهٔ پخش فرهنگی داشته است؟
 (ج) رواج ورزش هاکی در بین مردم ایالات متحده آمریکا، نمونه‌ای از کدام نوع پخش فرهنگی است؟
 (د) امروزه کدام فرآیند، خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان می‌باشد؟
- ۱) یهود - تجارت - مستقیم - از بین رفتن فرهنگ‌های بومی
 ۲) مسیحیت - داد و ستد - غیرمستقیم - تنوع زیاد فرهنگ‌ها
 ۳) یهود - مهاجرت - غیرمستقیم - توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر
 ۴) مسیحیت - جنگ‌ها - مستقیم - یکسان‌سازی فرهنگ‌ها
- ۶۰- با توجه به ادیان زیر، کدام گزینه نادرست است؟
 (الف) زرتشت (ب) بودائیسیم (ج) یهود (د) مسیحیت
 (ه) آنیسم
- ۱) موارد «الف» و «ج» از ادیان مبتنی بر پرستش خدای یگانه هستند.
 ۲) موارد «ب» و «ه» از ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه هستند.
 ۳) مورد «الف» از ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه و مورد «ه» از ادیان مبتنی بر پرستش خدای یگانه است.
 ۴) مورد «ج» از ادیان مبتنی بر پرستش خدای یگانه و مورد «ب» از ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه است.
- ۶۱- به ترتیب، چه عاملی موجب گسترش برخی زبان‌ها و تغییر در نواحی زبانی شده است و در چه قرون، با پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد؟
 ۱) جنگ و فتح سرزمین‌ها - قرن هجدهم و نوزدهم
 ۲) تجارت - قرن بیستم و بیست و یکم
 ۳) مهاجرت مردم از یک ناحیه به ناحیه دیگر - قرن هجدهم و نوزدهم
 ۴) پیشرفت دریانوردی - قرن نوزدهم و بیستم
- ۶۲- کدام گزینه، جاهای خالی عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «از دههٔ ۱۹۷۰ میلادی با و به کار بردن روش‌های علمی، برخی کشورها مانند در زمینهٔ تولید به خودکفایی رسیدند.»
 ۱) اصلاحات ارضی - پاکستان - برنج
 ۲) انقلاب سبز - فیلیپین - برنج
 ۳) انقلاب سبز - پاکستان - گندم
 ۴) اصلاحات ارضی - فیلیپین - گندم
- ۶۳- اگر کشورهای دارای مزارع وسیع گندم را (۱) و کشورهای دارای دامداری تجاری را (۲) بدانیم، با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به درستی تدوین شده است؟
 (الف) کانادا (ب) استرالیا (ج) فرانسه (د) آرژانتین
 (ه) ایالات متحده آمریکا (و) زلاندنو
- ۱) مورد «الف» و «ب» جزء (۲) و مورد «ج» و «د» جزء (۱) محسوب می‌شوند.
 ۲) مورد «ه» و «و» همانند موارد «الف» و «ج» جزء (۱) قرار دارند.
 ۳) موارد «الف» و «د» هم جزء (۱) و هم جزء (۲) محسوب می‌شوند.
 ۴) موارد «ب» و «ه» هم جزء (۱) و هم جزء (۲) قرار دارند.
- ۶۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر در ارتباط با «شرکت‌های چندملیتی» درست نیست؟
 (الف) امروزه صاحبان همهٔ مزارع تک‌محصولی تخصصی، شرکت‌های چندملیتی هستند.
 (ب) شرکت‌های چندملیتی، شرکت‌هایی هستند که همواره بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفتهٔ صنعتی قرار دارد.
 (ج) شرکت‌های چندملیتی که عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند، با احداث مزارع پلاتیشن در کشورهای نواحی استوایی، سرمایه‌گذاری می‌کنند و از نیروی کار ارزان قیمت آن‌ها در مزارع خود بهره می‌برند.
 (د) برخی از شرکت‌های چندملیتی، سالیانهٔ میلیاردها دلار از تولید و صدور محصولات مزارع پلاتیشن، سود به دست می‌آورند.
 (ه) شرکت‌های چندملیتی در داخل مرزهای کشور مبدأ فعالیت می‌کنند.
- ۴ (۱) ۳ (۲) ۱ (۳) ۲ (۴)

۶۵- با توجه به موارد زیر در طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی، کدام گزینه درست است؟

- (الف) استخراج معدن (ب) تجارت (ج) زراعت (د) تولید کفش
(ه) بانکداری (و) حمل و نقل

- (۱) «الف» همانند «ج» و برخلاف «د» مربوط به فعالیت‌های نوع دوم است.
(۲) «ه» همانند «و» و برخلاف «ج» مربوط به فعالیت‌های نوع چهارم است.
(۳) «ب» همانند «ه» و برخلاف «الف» و «ج» مربوط به فعالیت‌های نوع سوم است.
(۴) «د» همانند «ج» و برخلاف «ب» و «و» مربوط به فعالیت‌های نوع اول است.

جامعه‌شناسی

۶۶- «زوال تدریجی قدرت کلیسا» چه پیامدی داشت و ویژگی دولت - ملت‌های جدید که با انقلاب فرانسه شکل گرفته بود، چه بود؟

- (۱) پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار - برخلاف حکومت‌های گذشته، صورتی کاملاً دینی داشتند و اعضای آن، خود را ملت می‌شناختند.
(۲) حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ - این‌ها خود را با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی می‌شناختند.
(۳) فروپاشی حاکمیت فئودال‌ها و زمین‌داران بزرگ - دولت‌هایی که به طور رسمی، جدایی خود را از دین اعلام کردند و خود را با هویتی دینی نمی‌شناختند.
(۴) حاکمیت کنت‌ها و لردها - این‌ها همانند گذشته صورتی کاملاً سکولار و قومی داشتند و خود را با ویژگی‌های تاریخی و قومی می‌شناختند.
۶۷- فرهنگ غرب از شکل جدیدی به روابط میان جوامع با بخشید و در دو سده نوزدهم تا بیستم، جدیدی شکل گرفت که جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد. طی این مدت، فرهنگ نیز در حاشیه روابط و سازمان‌های ، وضعیتی متزلزل پیدا کرد.

- (۱) قرن هفدهم تا بیستم - نظام نوین جهانی - وضعیت سیاسی و اقتصادی - کشورهای غربی - فرهنگی و اقتصادی جهانی
(۲) سده چهاردهم و شانزدهم - نظام نوین جهانی - سازماندهی فرهنگی و اجتماعی - کشورهای غیرغربی - سیاسی و اقتصادی منطقه‌ای
(۳) قرن چهاردهم تا شانزدهم - جامعه جهانی - وضعیت فرهنگی و اقتصادی - کشورهای غربی - فرهنگی و اقتصادی منطقه‌ای
(۴) سده هفدهم تا بیستم - جامعه جهانی - سازماندهی سیاسی و اقتصادی - کشورهای غیرغربی - سیاسی و اقتصادی جهانی

۶۸- هر یک از عبارات‌ها و گزاره‌های زیر به ترتیب با کدام مفاهیم ارتباط دارند؟

(الف) فرآیندی که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارند و در حال ایجاد نظامی نوین می‌باشد.

(ب) جایگاه برتر بازرگانان نسبت به زمین‌داران

(ج) کشورهایی که از طریق نفوذ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند.

(د) عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب گذاشتن

(۱) سازمان‌های فراماسونری - حمایت نظامی دولتمردان از بازرگانان - الجزایر و اندونزی - آموزش دانش‌های راهبردی توسط کشورهای غربی

(۲) جهانی شدن - رشد تجارت و برده‌داری - عثمانی و ایران - ترویج علوم انسانی غربی در جوامع غیرغربی

(۳) حرکت‌های پروتستانی - انتقال ثروت به جوامع اروپایی - ایران و چین - ترویج علوم انسانی غربی در جوامع غیرغربی

(۴) نظام نوین جهانی - زوال تدریجی قدرت کلیسا - چین و هندوستان - آموزش دانش‌های راهبردی توسط کشورهای غربی

۶۹- به ترتیب هر یک از عبارات‌ها و گزاره‌های «پیامد تجمع قدرت در دست صاحبان ثروت»، «موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را برمی‌دارند»، «فاصله زمانی را کوتاه و جهان را کوچک کرده است» و «از عوامل مؤثر در کاهش اهمیت مرزهای سیاسی» با کدام مفاهیم یا گزینه ارتباط دارند؟

(۱) تضعیف سازوکارهای دموکراسی - سازمان‌های بین‌المللی - صنعت ارتباطات - پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی

(۲) افزایش اهمیت مرزهای سیاسی - بازارهای مشترک منطقه‌ای - امپراتوری رسانه‌ای - شکل‌گیری نظام نوین جهانی

(۳) تثبیت ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب - سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی - امپراتوری رسانه‌ای - اقتصاد

(۴) متزلزل شدن هویت فرهنگی جوامع غیرغربی - افزایش استقلال اقتصادی کشورهای مختلف - صنعت ارتباطات - انباشت ثروت

۷۰- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب، در ارتباط با «اقتصاد سرمایه‌محور» درست ولی در ارتباط با «تأثیر بر نخبگان کشورهای غیرغربی و مدیریت فرهنگ تخصصی» درست نیست؟

(۱) هویت آن اغلب ناسیونالیستی و قومی بود که به بازارهای مشترک منطقه‌ای محدود نشد - ارزیابی فرهنگ‌های دینی از نگاه فرهنگ غرب، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند.

(۲) در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود - غرب، فرهنگ تخصصی آن‌ها را از طریق امپراتوری رسانه‌ای و تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت مدیریت می‌کند.

(۳) در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت شرکت‌های بزرگ چندملیتی بود - علوم انسانی غربی، موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی، بازنگری کنند.

(۴) هویت آن، اغلب ناسیونالیستی و قومی بود که به تدریج، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست - جوامع غربی، بخشی از علوم طبیعی را که برای خدمت‌رسانی به غرب مورد نیاز است، به کشورهای در حال توسعه آموزش می‌دهند.

۷۱- موارد دو ستون اول و دوم را به ترتیب «الف»، «ب»، «ج» و «د» پاسخ دهید.

موارد ستون اول	موارد ستون دوم
دولت‌های غربی از تبلیغ مسیحیت برای آن استفاده کردند.	(ب)
(الف)	تأمین منافع اقتصادی غربی
توسط استعمارگران، به اشغال کامل نظامی درآمدند.	(د)
(ج)	انسجام جامعه جهانی

- (۱) ادغام جوامع غیرغربی در نظام نوین جهانی - تأثیر بر نخبگان سیاسی جوامع غیرغربی - اگر جامعه جهانی، عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد - چین و هندوستان
- (۲) درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوام تحت سلطه - تأثیر بر نخبگان سیاسی جوامع غیرغربی - اگر فرهنگ غالب در جهان، دارای ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی باشد - اندونزی و الجزایر
- (۳) ادغام جوامع غیرغربی در نظام نوین جهانی - اختلال فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی - اگر جامعه جهانی، عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد - عثمانی و چین
- (۴) درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوام تحت سلطه - اختلال فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی - اگر فرهنگ غالب در جهان، دارای ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی باشد - هندوستان و الجزایر
- ۷۲- هر یک از عبارت‌ها و گزاره‌های «دو مشکل اساسی نظام‌های سوسیالیستی»، «لیبرالیسم اولیه»، «نظریه پردازان لیبرال، آن را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند» و «چالشی که در سراسر قرن بیستم و تا سال ۱۹۹۱ میلادی ادامه داشت» به ترتیب با کدام مفاهیم ارتباط دارند؟
- (۱) شکل‌گیری طبقه جدید بر مدار ثروت و از بین بردن آزادی معنوی - بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت - دخالت دولت در اقتصاد - تقابل شمال و جنوب
- (۲) نادیده گرفتن عدالت و قائل نبودن به مالکیت خصوصی - براساس روابط اجتماعی ارباب و رعیتی بود - آزادی فعالیت صاحبان سرمایه - چالش فقر و غنا
- (۳) از بین رفتن آزادی افراد و پیدایش طبقه جدید - قرون هجدهم و نوزدهم میلادی - آزادی فعالیت صاحبان سرمایه - چالش بلوک شرق و غرب
- (۴) شکل‌گیری طبقه جدید بر مدار قدرت و نقد لیبرالیسم اولیه - قرون شانزدهم و هفدهم میلادی - دخالت دولت در اقتصاد - بحران اقتصادی
- ۷۳- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب در ارتباط با «لیبرالیسم اولیه» درست می‌باشد، ولی در ارتباط با «قرون وسطی» درست نیست؟
- (۱) به بهانه آزادی اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد را از بین برد - وضعیت اقتصادی آن، به گونه‌ای بود که فقیران ساکن در آن‌جا مرگ را بر زندگی ترجیح می‌دادند.
- (۲) روابط اجتماعی ارباب و رعیتی را درهم ریخت و به کشاورزان اجازه داد درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند - کشاورزان را به بردگانی تبدیل کرد که سرمایه وجودشان را به صاحبان ثروت می‌فروختند.
- (۳) بیشتر رویکرد اجتماعی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا اعتقاد داشت - در قرون وسطی، کشاورزان وابسته به زمین بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند.
- (۴) مانع غیرقابل فروش بودن زمین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت و کشاورزان را به کارگران تبدیل کرد - اقتصاد قرون وسطی براساس روابط اجتماعی ارباب و رعیتی بود.
- ۱- مارکس در چه زمانی، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد و از نظر وی، کدام چالش، فقط با یک انقلاب قابل حل بود و مارکس و مارکسیست‌ها، طبقه و نظام طبقاتی را محصول چه چیزی می‌دانستند و طبقه جدید کشورهای سوسیالیستی بر چه اساسی شکل و سازمان می‌یافت؟ (به ترتیب)
- (۱) نیمه دوم قرن نوزدهم - چالش‌های جامعه سرمایه‌داری - نظام سرمایه‌داری - بر مدار قدرت
- (۲) نیمه اول قرن بیستم - چالش بلوک شرق و غرب - جوامع سوسیالیستی - بر مدار قدرت
- (۳) نیمه اول قرن نوزدهم - چالش‌های جامعه سرمایه‌داری - جوامع سوسیالیستی - بر مدار ثروت
- (۴) نیمه دوم قرن بیستم - چالش بلوک شرق و غرب - نظام سرمایه‌داری - بر مدار ثروت
- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
- (الف) در کدام کشور، وضعیت نوانخانه‌ها به گونه‌ای بود که فقیران ساکن در آن‌جا مرگ را بر زندگی ترجیح می‌دادند؟
- (ب) کدام گروه، برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند؟
- (ج) ساختمان مرکزی و مدیریت تمامی بیست و دو کشور غول رسانه‌ای جهان، در کدام کشورها قرار دارند؟
- (د) کدام گروه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند؟
- (۱) فرانسه - دولت، ملت‌های جدید - کشورهای غیرغربی به ویژه ژاپن و کره جنوبی - مخالفان سرمایه‌داری
- (۲) فرانسه - کشورهای صنعتی - کشورهای صنعتی به ویژه دولت انگلستان - نظریه‌پردازان لیبرال
- (۳) انگلستان - کانون‌های ثروت و قدرت - کشورهای صنعتی به ویژه ایالات متحده - جوامع سوسیالیستی
- (۴) انگلستان - کشورهای استعماری - کشورهای غیرغربی به ویژه اندونزی و مالزی - طرفداران سرمایه‌داری

فلسفه

۷۶- هدف نهایی روش سقراط بیشتر بر کدام مورد تأکید دارد؟

- (۱) متقاعد کردن مخاطب به این که حقیقت در دست سقراط است.
- (۲) استخراج و بیان نهایی حقیقت از زبان خود مخاطب
- (۳) گفت‌وگو و پرسش و پاسخ درباره مفهومی از مفاهیم مهم زندگی
- (۴) رسیدن به یک تعریف قطعی که مورد توافق همگان باشد.

۷۷- کدام عبارت، براساس سخنان سقراط و اندیشه‌های فلسفی‌اش، نادرست است؟

- (۱) فلسفه برای او، رسالتی الهی برای بیدار کردن مردم بود.
- (۲) هدف از آموزش دانایی‌اش به مردم، صرفاً پول و شهرت نبود.
- (۳) در گفت‌وگو و پند دادن، میان فقیر و غنی تفاوتی قائل نبود.
- (۴) پایبند رسالتی است که در رؤیا و ندای غیبی دریافت می‌کند.

۷۸- کدام عبارت درست است؟

- (۱) نماینده متهم‌کنندگان، پس از طرح اتهامات علیه سقراط، در پایان از قضات دادگاه، برای سقراط، درخواست مجازات مرگ کرد.
- (۲) ملتوس در آغاز محاکمه، بدون ارائه شواهدی، از اتهامات سقراط مانند فاسد کردن جوانان و بی‌ایمانی به خدایان سخن گفت.
- (۳) در دادگاه محاکمه سقراط، ملتوس به طور مشخص در همان مرحله نخست، برای سقراط مجازات مرگ را درخواست نمود.
- (۴) سقراط با چهره‌ای آرام و گام‌هایی استوار، به سوی جایگاه حرکت کرد و از ملتوس خواست که فرآیند محاکمه را شروع کند.

۷۹- تأمل در گفتار و رفتار سقراط، می‌تواند بیش از همه، بیانگر کدام مورد باشد؟

- (۱) سقراط، الگویی از یک فیلسوف واقعی است که براساس فلسفه‌اش زندگی کرده و در راه پایبندی به آن، جان‌ش را فدا نموده است.
- (۲) سقراط، نمونه فیلسوفی است که راه درست را یافته و در زندگی به کار گرفته است و به همین دلیل، فرار از بدی را آسان می‌داند.
- (۳) سقراط، تجسم عینی حکمای الهی است که تنها به امید همنشینی با نیکان و بلندمرتبه‌گان پس از مرگ، حاضر به پذیرش آن بود.
- (۴) سقراط، مصداق بارز یک فیلسوف واقعی است که چون می‌داند زندگی برایش ارزش چندانی ندارد، باید حکم مرگ را قبول نماید.

۸۰- براساس بیان سیسرون، کدام مورد درباره سقراط صادق است؟

- (۱) تغییردهنده مسیر فلسفه
- (۲) هماهنگ‌کننده عقیده و عمل
- (۳) حقیقت‌جو به بهای جان
- (۴) بنیان‌گذار روش گفت‌وگو

۸۱- علت اصلی گرایش سوفیست‌ها به این باور که «انسان نمی‌تواند به حقیقت برسد» چه بود؟

- (۱) تأملات عمیق فلسفی درباره ماهیت معرفت
- (۲) تکیه و تأکید زیاد آنان بر استدلال‌های عقلی و فلسفی دقیق
- (۳) تأثیرپذیری از آرای نخستین فیلسوفان یونان
- (۴) تجربه عملی آن‌ها در استفاده از مغالطه برای اثبات هر ادعایی

۸- کدام باور در مورد فرآیند شناخت انسان، درست و قابل پذیرش است؟

- (۱) باور به محدودیت دانسته‌های انسان در عین نفی و انکار خطاپذیری آن‌ها
- (۲) باور به محصور بودن قلمرو شناخت انسان به امور مادی و محسوس
- (۳) باور به گسترش تدریجی قلمرو شناخت در کنار پذیرش محدودیت آن
- (۴) باور به گسترده‌بودن توانایی شناخت و معرفت انسان از همان آغاز تولد

- کدام گروه از فیلسوفان درباره معرفت و شناخت بشر نظر داده‌اند؟

- (۱) فقط فیلسوفان و جهان‌شناسان نخستین یونانی
- (۲) فقط فیلسوفان عقل‌گرا و تجربه‌گرای دوره جدید اروپا
- (۳) بیش از همه افلاطون، ابن‌سینا، هیوم و کانت
- (۴) اغلب فیلسوفان یونان باستان، مسلمان و دوره جدید اروپا

کدام گزینه، مستقیماً با «شک مطلق» مقابله می‌کند؟

- (۱) ماهیت معرفت و قابلیت دسترسی انسان به آن، امری بدیهی و کاملاً روشن است.
- (۲) رسیدن به حقیقت، امری دست‌نیافتنی است و حقایق بسیاری هنوز شناخته نشده‌اند.
- (۳) عدم شناخت همیشگی همه اسرار مغز انسان، بر عدم امکان اصل شناخت تأکید می‌کند.
- (۴) پیشرفت علم ثابت کرده است که بشر در نهایت هرگز نمی‌تواند به شناخت مطمئن برسد.

۸۵- اگر کسی استدلال کند که پذیرش «امکان تصحیح اشتباهات گذشته» به طور منطقی، ما را به پذیرش «احتمال تصحیح دانش کنونی در آینده» نیز می‌رساند، کدام گزینه در مورد این استدلال قابل پذیرش است؟

- (۱) این استدلال نادرست است، زیرا بشر امروزی، تصحیح اشتباه را لزوماً به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند.
- (۲) این استدلال نادرست است، اما گوینده چنین استدلالی، لزوماً منکر امکان شناخت و معتقد به شکاکیت مطلق نیست.
- (۳) این استدلال درست است، زیرا گوینده آن، مؤید توانایی بشر برای پیشرفت دانش و گشودن شاخه‌های جدید آن است.
- (۴) این استدلال درست است، اما تصحیح اشتباهات گذشته یا دانش‌های کنونی، منجر به یک معرفت جدید نخواهد شد.

۸۶- فرض «عدم توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها» کدام نتیجه و پیامد مهم و مستقیم را برای عقل به دنبال خواهد داشت؟

- (۱) تقویت نقش عقل در تصمیم‌گیری‌های روزمره انسان
- (۲) عدم امکان انتخاب کاربردهای مناسب برای اشیای مختلف
- (۳) کاهش ارزش شناخت حسی و عدم تأثیر آن بر عملکرد عقل
- (۴) درک نادرست از جهان پیرامون، بدون تأثیر عملی بر زندگی

۸۷- کدام گزینه به نحو مناسب‌تری، همکاری بین «عقل» و «حس» را در شکل‌گیری «شناخت تجربی» نشان می‌دهد؟

- (۱) عقل به عنوان ابزار اصلی شناخت بشر، داده‌های حسی را تنها در مرحله تأیید نهایی به کار می‌گیرد.
- (۲) حس، منبع اصلی داده‌هاست و عقل تنها نقش ابزار ثبت داده‌ها و مشاهدات حسی را برعهده دارد.
- (۳) حس و عقل دو ابزار کاملاً مستقل از یکدیگرند که هر یک به نوعی جداگانه به شناخت می‌پردازند.
- (۴) عقل ما انسان‌ها قادر است از طریق تحلیل عقلانی یافته‌های حسی، به قوانین کلی طبیعت پی ببرد.

۸۸- براساس آموزه‌های ابن‌سینا، قانون علیت چه جایگاهی در شناخت دارد؟

- (۱) یک قاعده عقلی مهم در شناخت تجربی است که از طریق مشاهده مکرر پدیده‌ها به دست می‌آید.
- (۲) یکی از قواعد عقلی غیرتجربی است که خودش شرط امکان هر تجربه‌ای و اساس و پایه آن است.
- (۳) تنها قاعده‌ای که دانشمند در هنگام بررسی داده‌های حسی، آن را در نظر دارد و از آن بهره می‌برد.
- (۴) یکی از قواعد اولیه تعقل است که مبنای هر نوع شناختی از شناخت‌های مختلف انسان قرار می‌گیرد.

۸۹- کدام تشبیه، بیشتر با معرفت شهودی سازگار است؟

- (۱) قلب عارف بدون سیر و سلوک، مانند یک پردازنده قدرتمند بدون داده است.
- (۲) قلب یک عارف در لحظه شهود، همچون چشمی بینا در تاریکی مطلق است.
- (۳) معرفت شهودی مانند دیدن یک تصویر در رودخانه با چشم خود عارف است.
- (۴) معرفت شهودی برای عارف، همچون دیدن مستقیم یک واقعیت عینی است.

۹۰- وجه تمایز اصلی «شهود وحیانی» از سایر شهودهای قلبی چیست؟

- (۱) ادراک مستقیم و بی‌واسطه از ماهیت اشیا و پدیده‌های جهان
- (۲) ویژه پیامبران بودن و عدم دخل و تصرف دریافت‌کننده
- (۳) امکان درک و دریافت حقایق جهان صرفاً از طریق ابزار قلب
- (۴) قابلیت انتقال به برخی انسان‌ها و آگاهی از حقایق ماورایی

روان شناسی

۹۱- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر به کدام مفهوم مربوط می‌شود؟

- این مرحله از حافظه در کودکان به صورت جزء به جزء است.
- هر چه این مرحله قوی‌تر شود، پدیده نوک زبانی زودتر حل می‌گردد.
- این موضوع که شماره رستورانی را که از اپراتور گرفتم، مدام تکرار می‌کنم تا فراموش نکنم، به این حافظه مربوط می‌شود.
- گذشت زمان، یکی از مهم‌ترین دلایل فراموشی در این حافظه است.

- (۱) مرحله سوم - مرحله دوم - کاری - کوتاه‌مدت
- (۲) مرحله اول - مرحله دوم - کوتاه‌مدت - بلندمدت
- (۳) مرحله سوم - مرحله اول - کاری - بلندمدت
- (۴) مرحله اول - مرحله سوم - کوتاه‌مدت - کوتاه‌مدت

۹۲- کدام گزینه پیرامون متن زیر درست است؟

- «سارا باید به سؤال «چه فرقی بین ادراک و توجه است»، پاسخ دهد. او هنگام پاسخگویی، از چهار موردی که معلم از او خواسته، فقط دو مورد را می‌گوید. سارا به طور کلی، علت مشکلات یادآوری خود را عدم علاقه به درس خواندن می‌داند، به خصوص درس‌های حفظی مثل روان‌شناسی.»
- (۱) از حافظه معنایی باید استفاده نماید - خطای او، فراموشی است - عامل عاطفی، از جمله دلایل مؤثر بر مشکلات یادآوری اوست.
 - (۲) از حافظه رویدادی باید استفاده نماید - خطای او، اضافه کردن است - تداخل اطلاعات، از جمله دلایل مؤثر بر مشکلات یادآوری اوست.
 - (۳) از حافظه معنایی باید استفاده نماید - خطای او، حافظه کاذب است - عدم رمزگردانی، از جمله دلایل مؤثر بر مشکلات یادآوری اوست.
 - (۴) از حافظه رویدادی باید استفاده نماید - خطای او، حذف کردن است - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی، از جمله دلایل مؤثر بر مشکلات یادآوری اوست.

۹۳- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن هر یک از عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

۱- ساعت بعد از یادگیری به مرور پیروزی، اثر گذشت زمان کنترل می‌شود.

۲- اثر تداخل با کارآمدی مرور کنترل می‌شود.

۳- مطالعه چندحسی یعنی در حین درس خواندن، راه بروم.

۴- فن «خواندن» روش پس‌خبا کمک می‌کند تا به پرسش‌ها پاسخ دهیم.

(۱) ص - غ - ص - غ (۲) غ - ص - ص - ص (۳) ص - ص - غ - غ (۴) غ - غ - غ - ص

۹۴- تعریف دقیق هدف در کدام مسئله‌های زیر دشوارتر است؟

(الف) چرا معلم به من بی‌اعتنایی می‌کند؟

(ب) چگونه می‌توان امتیاز نهایی بازی بدمیتون را کسب کرد؟

(ج) علت افت تحصیلی دانش‌آموزان چیست؟

(د) علل ابتلا به سندرم داون (منگولیزم) در کودکان کدام است؟

(ه) علت تمایل به پرخوری زیاد در برخی افراد چیست؟

(۱) الف - ج - ه (۲) ب - د - ه (۳) الف - ب - ج - ه (۴) ب - ج - د

۹۵- کدام عبارت‌های زیر نادرست است؟

(الف) حل مسئله به معنای یافتن راه‌حل‌های مناسب برای رسیدن به هدف یا توجه به آینده است.

(ب) مسئله در صورتی که راه‌حل درست آن را بدانیم، از تهدید تبدیل به فرصت می‌شود.

(ج) هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی، فقط دستیابی به راه‌حل آن مسئله خاص است.

(د) تفسیر، قضاوت و تصمیم‌گیری جزء فعالیت‌های تفکر محسوب می‌شوند.

(۱) ب - د (۲) الف - د (۳) الف - ج (۴) ب - ج

۹۶- در متن زیر به ترتیب کدام مراحل حل مسئله ذکر شده است؟

«میثم از روش تمرین مکرر برای تسلط بر درس عربی استفاده کرده است. در واقع مسئله او، چگونگی پیشرفت در درس عربی بوده است.

نمرات قبل و بعد از استفاده از تمرین مکرر را با هم مقایسه می‌کند.»

(۱) مرحله اول - مرحله دوم - مرحله سوم

(۲) مرحله دوم - مرحله اول - مرحله سوم

(۳) مرحله دوم - مرحله چهارم - مرحله پنجم

(۴) مرحله اول - مرحله چهارم - مرحله پنجم

۹۷- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر به کدام ویژگی مسئله مربوط می‌شود؟

۱- احسان کاملاً به انجام آن چه در رابطه با حل مسئله مربوط به مصاحبه شغلی خود انجام می‌دهد، آگاهی کامل دارد.

۲- محسن صرفاً با مطالعه مختصر شب امتحانی و بدون استفاده از روش‌های درست مطالعه، می‌خواهد بهترین نمره را در درس فلسفه کسب کند.

۳- میترا به صورت آزمایشی در برابر مربی رانندگی، رانندگی می‌کند تا معلوم شود در ابتدا چقدر با رانندگی و قوانین آن آشنایی دارد.

(۱) مسئله، یک فرآیند تحت کنترل است - در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است - در مسئله، موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص شود.

(۲) مسئله، هدفمند است - مسئله، یک فرآیند تحت کنترل است - در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است.

(۳) مسئله، یک فرآیند تحت کنترل است - مسئله، هدفمند است - در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است.

(۴) مسئله، هدفمند است - در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است - مسئله، یک فرآیند تحت کنترل است.

۹۸- اگر حسین بخواهد مسئله «چرا هر چه به مادرش زنگ می‌زند، تلفن را جواب نمی‌دهد؟» را حل کند و محمد بخواهد مسئله «علل نسل پانداها» را حل نماید، کدام گزینه در مورد مسئله آن‌ها درست است؟

(۱) مسئله حسین علت واحد و مسئله محمد علل پیچیده‌ای دارد.

(۲) شناسایی موقعیت اولیه در مسئله حسین دشوارتر است و فهرست اقدام‌ها در مسئله محمد آسان‌تر است.

(۳) مسئله حسین از نوع خوب تعریف‌شده و مسئله محمد از نوع خوب تعریف نشده است.

(۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف در هر دو مسئله حسین و محمد، آسان است.

۹۹- در کدام گزینه زیر، یادآوری تمامی جفت‌واژگان آسان‌تر است؟

(۱) «ساعت، عقربه‌شمار» - «آسمان، کیف» - «مدرسه، آشپزی»

(۲) «توت فرنگی، مربا» - «وانیل، کیک» - «سنتور، آهنگ»

(۳) «صندلی، انرژي» - «خودکار، ستاره» - «اشتباه، دیوار»

(۴) «ریاضی، معادله» - «سرهنگ، ارتش» - «اسکناس»

۱۰۰- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن هر یک از عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

۱- حافظه قوی به تنهایی تضمین‌کننده موفقیت است.

۲- تمام هدف‌های درس با حافظه قوی کامل می‌شود.

۳- آزمون مکرر به قوی‌تر شدن مرحله بازبازی حافظه کمک می‌کند.

۴- این موضوع که برای توضیح مفهوم «سلامتی»، ابتدا «بیماری» را شرح دهیم، یعنی از بسط معنایی استفاده کرده‌ایم.

(۱) غ - غ - ص - غ (۲) ص - ص - غ - غ (۳) ص - غ - ص - غ (۴) غ - غ - ص - ص

(۱) غ - غ - ص - غ

(۲) ص - ص - غ - غ

(۳) ص - غ - ص - غ

(۴) غ - غ - ص - ص

آزمون شماره (۱۵)
جمعه
۱۴۰۴/۱۱/۱۷

دفترچه
شماره ۲

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه درسدرا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵
پاسخنامه یازدهم انسانی
دوره دوم متوسطه

برای ورود به
مدرسه مجازی گاج
اسکن کنید.

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۰۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال از تا	مدت پاسخگویی
۱	ریاضیات	۱۵	۱	۲۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی	۱۵	۱۶	۱۵ دقیقه
۳	زبان عربی	۱۵	۳۱	۱۵ دقیقه
۴	تاریخ	۱۰	۴۶	۱۰ دقیقه
۵	جغرافیا	۱۰	۵۶	۱۰ دقیقه
۶	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۶	۱۰ دقیقه
۷	فلسفه	۱۵	۷۶	۱۵ دقیقه
۸	روان‌شناسی	۱۰	۹۱	۱۰ دقیقه

ریاضیات

۱. بررسی موارد:

الف) تابع است.

ب) تابع نیست؛ زیرا ۵ و -۵ هر دو به ۱ نسبت داده شده‌اند.

ج) تابع است.

د) تابع است.

ه) تابع نیست؛ زیرا عددی به ۲ نسبت داده نشده است.

درسنامه

تابع: رابطه‌ای می‌تواند تابع باشد که به هر مقدار مستقل حتماً و فقط یک مقدار وابسته نسبت داده شود.

۲. طبق گزینه‌ها مقدار تابع باید به ازای $x=0$ ، $x=1$ و $x=2$ محاسبه شود:

$$f(1) = 2(1)^2 - 3 = 2 - 3 = -1$$

$$f(0) = 2(0)^2 - 3 = -3$$

$$f(2) = 2(2)^2 - 3 = 8 - 3 = 5$$

درسنامه

در نمایش ضابطه تابع f به صورت $f: A \rightarrow B$ مجموعه دامنه تابع و $f(x)$ مجموعه هم‌دامنه است. با جایگذاری اعضای دامنه A در $f(x)$ ، اعضای برد محاسبه می‌شوند که زیرمجموعه هم‌دامنه B است و نه لزوماً خود آن که می‌توان آن‌ها را به صورت زوج‌های مرتب (x, y) نوشت. مجموعه‌ای از این زوج‌های مرتب نیز نمایشی دیگر از تابع f است.

۳. با توجه به این‌که زوج‌های مرتب روی نیمساز نواحی اول و سوم قرار دارند، پس در هر زوج مرتب مؤلفه اول و دوم برابر هستند، پس:

$$n^2 + 3n = 10 \Rightarrow n^2 + 3n - 10 = 0$$

$$\Rightarrow (n-2)(n+5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = -5 & \text{غ.ق.} \\ n = 2 & \text{ق.ق.} \end{cases}$$

با توجه به مقدار n ، مقدار k را مشخص می‌کنیم:

$$n + k = -3 \Rightarrow 2 + k = -3 \Rightarrow k = -5$$

$$k^2 + nk = (-5)^2 + 2(-5) = 25 - 10 = 15$$

در آخر داریم:

درسنامه

تابع با ضابطه $f(x) = x$ را همانی می‌گویند. در این تابع دامنه و برد با یکدیگر برابرند. (در هر زوج مرتب این تابع، مؤلفه‌های اول و دوم با هم برابر هستند). نمودار این تابع با شرط $D = \mathbb{R}$ همان نیمساز نواحی اول و سوم می‌باشد.

۲. یک تابع ثابت همواره خروجی یکسان دارد، پس:

$$a^2 - 2a + 4 = 5a - 8 \Rightarrow a^2 - 7a + 12 = 0 \Rightarrow (a-4)(a-3) = 0$$

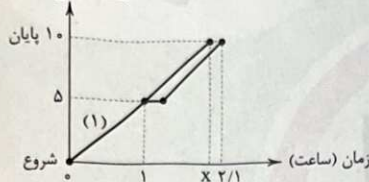
$$\Rightarrow a = 4 \text{ یا } a = 3$$

مختصات نقطه موردنظر به صورت $(2, 4)$ یا $(2, 3)$ می‌باشد که در هر صورت در ناحیه اول مختصاتی قرار دارد.

درسنامه

تابع ثابت، تابعی است که به ازای تمام ورودی‌ها یک مقدار مشخص در خروجی دارد. پس اگر یک تابع دوضابطه‌ای به عنوان یک تابع ثابت معرفی شد، باید هر دو ضابطه با هم برابر باشند.

۵. با توجه به صورت سؤال، قسمت (۱) باید ادامه پیدا کند تا به نقطه $(x, 10)$ برسد، پاسخ سؤال اختلاف x و $2/1$ خواهد بود. جهت یافتن مقدار x ابتدا باید شیب قسمت (۱) را به دست آوریم:

$$\begin{cases} (0,0) \\ (1,5) \end{cases} \Rightarrow m = \frac{5-0}{1-0} = 5$$

پس ضابطه قسمت (۱) به صورت $y = 5x$ می‌باشد. حال مقدار $y = 10$ را جایگذاری می‌کنیم:

$$10 = 5x \Rightarrow x = \frac{10}{5} = 2 \text{ ساعت}$$

حال اختلاف زمان رسیدن را محاسبه می‌کنیم:

$$2 - 2/1 = 0/1 \text{ ساعت}$$

دو دانه $0/1$ ساعت زودتر می‌رسید. حال باید این اختلاف را برحسب دقیقه محاسبه کنیم:

$$0/1 \times 60 = 6 \text{ دقیقه}$$

۶. در دامنه $-2 < x < 2$ نمودار یک سهمی داریم که در حالت بیشینه است. پس گزینه‌های (۱) و (۴) حذف می‌شوند. در ادامه مشاهده می‌کنیم که نقطه بیشینه در عرض $y = 4$ می‌باشد، پس گزینه (۳) نیز حذف می‌شود.

۷. تابع f باید در محدوده $-3 \leq x < 0$ رسم شود. از این رو تنها گزینه (۲) درست می‌باشد. گزینه (۱) در محدوده $-2 \leq x < 1$ ، گزینه (۳) در محدوده $-3 \leq x < 1$ و گزینه (۴) در محدوده $-3 < x < 0$ رسم شده‌اند.

۸

بررسی موارد:

الف) درست است؛ تابع جزء صحیح در این بازه یک تابع ثابت است.

ب) نادرست است. برد تابع $y = |x|$ شامل صفر نیز می‌شود.

ج) درست است.

۹. ابتدا عبارات داخل تابع sign را تعیین علامت کنیم. از آنجایی که

توان زوج هر عددی (x^2) مقدار نامنفی دارد، پس $-x^2 - 1$ همواره منفی می‌باشد. پس:

$$\text{sign}(-x^2 - 1) = -1$$

حال داریم:

$$\text{sign}\left(x^2 + x + \frac{1}{4}\right) + \underbrace{\text{sign}(-x^2 - 1)}_{-1} = -1$$

$$\Rightarrow \text{sign}\left(x^2 + x + \frac{1}{4}\right) = 0$$

زمانی مقدار تابع sign برابر صفر است که عبارت داخل آن صفر باشد پس داریم:

$$x^2 + x + \frac{1}{4} = 0 \Rightarrow \left(x + \frac{1}{2}\right)^2 = 0 \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

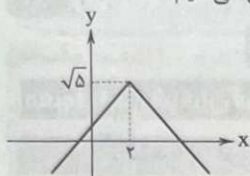
درسنامه

ضابطه تابع علامت به صورت زیر است:

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & ; x > 0 \\ 0 & ; x = 0 \\ -1 & ; x < 0 \end{cases}$$

خروجی این تابع به ازای مقادیر مثبت، ۱، به ازای $x = 0$ ، صفر و به ازای مقادیر منفی، -۱ می‌باشد.

۱۲ ۲ برد تابع را با رسم نمودار آن مشخص می‌کنیم:

برد تابع، تمام اعداد حقیقی کمتر یا مساوی $\sqrt{5}$ می‌باشد:

$$R = \{y \in \mathbb{R} | y \leq \sqrt{5}\}$$

درسنامه

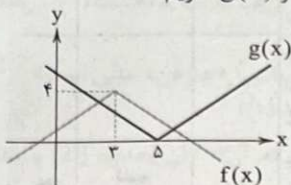
تابع $y = -|x+a|+b$ نسبت به تابع $y = |x|$:

۱ نسبت به محور x ها قرینه شده است.

۲ a واحد در راستای افقی جابه‌جا شده است (اگر $a > 0$ باشد، نمودار به سمت چپ در غیراین صورت به سمت راست جابه‌جا می‌شود).

۳ b واحد در راستای عمودی جابه‌جا شده است (اگر $b > 0$ باشد، نمودار به سمت بالا در غیراین صورت به سمت پایین جابه‌جا می‌شود).

۱۵ ۲ با توجه به ضابطه توابع $f(x)$ و $g(x)$ داریم:

پس ضرایب مجهول به صورت زیر مشخص می‌شوند:

$$f(x) = -|x-3|+4 \Rightarrow a = -3, b = -4$$

$$g(x) = |x-5| \Rightarrow n = 5, m = 0$$

در آخر داریم:

$$f(n+m) + g(a+b) = f(5+0) + g(-3-4) = f(5) + g(-7) \\ = -|5-3|+4 + |-7-5| = -2+4 + |-12| = -2+4+12 = 14$$

علوم و فنون ادبی

۱۶ ۴ حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی

کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود.

درسنامه

قرن یازدهم

- ترویج مذهب شیعه توسط حکومت صفوی

- بی‌توجهی حکومت صفویه به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی

- شاعران قرن یازدهم شعر خود را با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و همچنین تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید همراه کردند.

- وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری باعث شد که گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند.

- شاعران مدیحه‌سرا در پی بها ندادن به شعر ستایشی در ایران برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شدند.

- در هند به رسم دربارهای قدیم ایران هنوز بازار قصیده و مدح رواج داشت. رفاه اقتصادی و آبادانی ایران در دوره صفویه سبب شد هر کس به اندازه توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازد.

- به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها نیز دایر شد و شاعران در آن‌جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر پرداختند.

۱۰ ۳ مقدار اجزای عبارت داده شده را محاسبه می‌کنیم:

$$[\sqrt{12}] = [\sqrt{13}] = [\sqrt{14}] = [\sqrt{15}] = 3$$

$$[\sqrt{16}] = [\sqrt{17}] = [\sqrt{18}] = 4$$

$$\text{مقدار آخر داریم: } 4(3) + 3(4) = 12 + 12 = 24$$

در آخر داریم:

درسنامه

تابعی را که به هر عدد صحیح k خود همان عدد و به تمام اعداد میان دو عدد صحیح متوالی k و $k+1$ ، عدد صحیح k را نسبت می‌دهد، تابع جزء صحیح می‌نامند. ضابطه این تابع را با $[x]$ (بخوانید جزء صحیح x) معرفی می‌کنند.

۱۱ ۳ تابع مورد نظر به صورت زیر بازنویسی می‌شود:

$$f(x) = [\pi x] + [-\pi x] + 2 = \begin{cases} 0+2 & ; \pi x \in \mathbb{Z} \\ -1+2 & ; \pi x \notin \mathbb{Z} \end{cases} = \begin{cases} 2 & ; \pi x \in \mathbb{Z} \\ 1 & ; \pi x \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

تابع f یک تابع پلکانی است که برد آن به صورت $\{2, 1\}$ می‌باشد که مجموع مقادیر آن برابر است با: $1+2=3$

درسنامه

تساوی زیر را به خاطر بسپارید:

$$[a] + [-a] = \begin{cases} 0 & ; a \in \mathbb{Z} \\ -1 & ; a \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

۱۲ ۳ می‌توان معادله را به صورت زیر ساده‌سازی کرد:

$$[\frac{1}{4}x - 7] + [\frac{1}{4}x + 5] + 2[\frac{1}{4}x] = 23$$

$$\Rightarrow [\frac{1}{4}x] - 7 + [\frac{1}{4}x] + 5 + 2[\frac{1}{4}x] = 23 \Rightarrow 5[\frac{1}{4}x] - 2 = 23$$

$$\Rightarrow 5[\frac{1}{4}x] = 25 \Rightarrow [\frac{1}{4}x] = \frac{25}{5} = 5$$

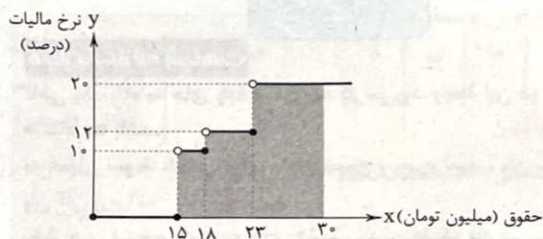
با توجه به تساوی $[\frac{1}{4}x] = 5$ داریم: $5 \leq \frac{1}{4}x < 6 \xrightarrow{\times 4} 20 \leq x < 24$

تمام اعدادی که در محدوده فوق می‌باشند می‌توانند ریشه این معادله باشند، اما فقط اعداد صحیح پاسخ می‌باشند که عبارتند از $x = 20$ و $x = 21$. از این رو معادله دارای ۲ ریشه صحیح است.

درسنامه

برای هر عبارت شامل جزء صحیح داریم: $[x \pm k] = [x] \pm k ; k \in \mathbb{Z}$

۱۳ ۴ با توجه به پلکانی بودن نمودار مالیاتی، محاسبات به صورت زیر انجام می‌شود:

$$\text{میلیون تومان } (15-0) \times 0 = 0$$

$$\text{میلیون تومان } (18-15) \times \frac{10}{100} = 3 \times \frac{10}{100} = 0.3$$

$$\text{میلیون تومان } (23-18) \times \frac{12}{100} = 5 \times \frac{12}{100} = 0.6$$

$$\text{میلیون تومان } (30-23) \times \frac{20}{100} = 7 \times \frac{20}{100} = 1.4$$

حال جمع مالیات ماهانه را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{میلیون تومان } 0 + 0.3 + 0.6 + 1.4 = 2.3$$

۱۷ ۱

درسنامه

معروف ترین شاعران قرن های دهم و یازدهم

نام شاعر	قرن	ویژگی ها
۱ بابافغانی شیرازی	۱۰	از شعرای تأثیرگذار - شعر او از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
۲ وحشی بافقی	۱۰	سبک شعر او حد واسط سبک عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است - «واقع گرایی» شاخصه اصلی شعر او است. - در سرودن شعر مذهبی معروف است. - ترکیب بند عاشورایی او با مطلع زیر زبانزد است.
۳ محتشم کاشانی	۱۰	«باز این چه شورش است که در خلق عالم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین / بی نفخ صور خاسته تا عرش اعظم است...» - در ابداع معانی و خیال های رنگین مشهور است و غزل های او به خاطر ابداع معانی و خیال های رنگین لطف ویژه ای دارد.
۴ کلیم کاشانی	۱۱	- ضرب المثل ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است. - کلیم کاشانی با به کار بردن مضمون های ابداعی فراوان «خلاق المعانی ثانی» لقب گرفت.
۵ صائب تبریزی	۱۱	- معروف ترین شاعر سبک هندی - از پرکارترین شاعران فارسی زبان - او در غزل سرایی مشهور است. - برخی از تکبیت های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه اند. - بسیاری از تکبیت های او به صورت ضرب المثل رواج یافته است. - صائب را خداوندگار مضامین تازه شعر دانسته اند.
۶ بیدل دهلوی	۱۱	- او را به سبب سرودن غزل های خیال انگیز و به کار بردن مضمون های بدیع و گاه دور از ذهن می شناسیم. - ویژگی های عمده شعر بیدل: ۱ مضمون های پیچیده ۲ استعاره های رنگین ۳ استعاره های خیال انگیز و سرشار از ابهام ۴ تخیل های رمزآمیز شاعرانه

۱۸ ۳

بررسی سایر گزینه ها:

- (۱) بیدل دهلوی شاعر قرن یازدهم است.
 (۲) صائب تبریزی در غزل سرایی مشهور است.
 (۴) بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنر هستند.

۱۹ ۲

بررسی ویژگی های شعر بیدل دهلوی در سایر گزینه ها:

در گزینه های (۱)، (۳) و (۴) «مضمون های پیچیده و استعاره های سرشار از ابهام و تخیل های رمزآمیز» وجود دارد که اثبات می کند این ابیات از بیدل هستند.
 برخی از این ویژگی ها: غم نداشتن شمع از داغ صحبت - نهان داشتن شب در شب - شوخی پرواز - خود را چون پر طاووس در چمن گم کردن - آغوش سحر و ...
 جریان فکری دیگر در قرن دهم «مکتب وقوع» است.

درسنامه

جریان های فکری قرن دهم

در این قرن حکومت در دست جانشینان تیمور بود.
 ادبیات به تبع اوضاع اجتماعی و سیاسی آشفته شده بود.
 در این سال ها دو جریان شعری بیشتر رونق داشت:
 ۱ شعر لطیف و فصیح که به طور طبیعی و به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود.
 بابافغانی شیرازی از نمایندگان آن است.
 ۲ مکتب وقوع
 این مکتب نتیجه چاره اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود.
 این مکتب بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود.
 نتیجه این مکتب: راه به جایی نبرد.

۲۱ ۳

در این بیت «ضرب المثل» به کار رفته است.

برخی اشعار صائب تبریزی به صورت تکبیت شاهکارهایی از ذوق و اندیشه هستند. بسیاری از این تکبیت ها به صورت ضرب المثل رواج یافته اند.
 ضرب المثل ها بیشتر سبب رواج شعر می شوند.

۲۲ ۴

بررسی سایر گزینه ها:

- (۱) «در» مجاز از حضور یا وصال
 (۲) «خاک» مجاز از گور
 (۳) «دست» مجاز از فکر و اندیشه - «درهم و دینار» مجاز از مال، ثروت

۲۳ ۳

بررسی سایر گزینه ها:

- (۱) «شهر» مجاز از مردم
 (۲) «هزار» مجاز از بسیار
 (۴) «صد» مجاز از بسیار - «یک» مجاز از اندک - «هزار» مجاز از بسیار

۲۴ ۲

«شکرستان» مجاز با علاقه شباهت (استعاره) از زیبایی معشوق

درسنامه

مجاز به علاقه شباهت

گاهی یک واژه به جای واژه دیگری به کار می رود. رابطه این دو ممکن است «شباهت» باشد.
 به عنوان نمونه: شمس و قمرم آمد، سمع و بصرم آمد / وان سیم برم آمد
 وان کان زرم آمد
 بخش های مشخص شده به جای «شمس الدین ملک داد تبریزی» به کار رفته است.
 در واقع شاعر «شمس الدین تبریزی» را به «خورشید و ماه - به سمع و بصر و به معدن زر» تشبیه کرده ولی «مشبه» را نیاورده است.
 این گونه کاربرد مجاز، مهم ترین نوع مجاز است که به آن «مجاز به علاقه شباهت» یا «استعاره» می گویند.

۲۵ ۴

بیت گزینه (۴) فاقد «مجاز» است. در این گزینه «سیمین بران» استعاره است.

تشبیه در بیت (۴): ۱- دریای وحدت ۲- چون گهرها ۳- سیمین بران

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص کن (۳۷ - ۳۱):

۳۱/ ۳ ترجمه کلمات مهم: ما مِن: هیچ ... نیست / دایه: جنبنده / جَنَاحِيه: بال‌هایش، دو بالش

دورنامه

- ۱ «ما مِن» معادل «هیچ ... نیست» در ترجمه خیلی اهمیت دارد.
- ۲ اسم‌های مثنی و جمع مذکر سالم وقتی مضاف می‌شوند، «ن» خود را از دست می‌دهند:
- کِتَابِيْن + ه ← کِتَابِيَه: دو کتابش
- ۳ گاهی می‌توان اسم‌های مثنی را به صورت جمع هم در فارسی ترجمه کرد:
- جَنَاحِيَه: دو بالش، بال‌هایش

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ نیست (← هیچ ... نیست)، اَمَت‌های آن‌ها مانند شماست (← آن‌ها اَمَت‌هایی شبیه شما هستند)
 - ۲ چارپایی (← جنبنده‌ای)، بالش (← دو بالش؛ «جَنَاحِي» مثنی است).
 - ۴ بر روی (← در)، نیست (← مانند گزینه (۱))
- ۳۲/ ۱ ترجمه کلمات مهم: مَن: کسی که، آن‌که / اَن يُحَدِّث: [که] پدید آورد (رقم بزند) / قَدْ قَطَعَ: پیموده است

دورنامه

- اگر جمله اسمیه بخواهد جواب شرط شود، حتماً ابتدایش «ف» می‌آید:
- مَن يَحَاوِلُ فَيَهْوِي نَجِيحٌ: هر کس تلاش کند، موفق می‌شود
- شرط جواب شرط (جمله اسمیه)
- پس اگر ابتدای عبارت «مَن» یا «ما» داشتیم و جمله اسمیه‌ای که کاندید جواب شرط شدن بود، با «ف» آغاز نشد، «مَن» و «ما»ی شرط نداریم:
- ما يُطَالَعُ هُوَ يُنْفَعُ: آن چه ✓ هر چه ✗ مطالعه می‌کنی، [آن] به تو سود می‌رساند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ هر کس (← آن‌که، کسی که؛ «هُوَ قَدْ قَطَعَ» با «ف» شروع نشده، پس اسلوب شرط نداریم)، رفته است (← پیموده است)
- ۳ هر آن‌کس که (مانند گزینه (۲))، داشته باشد (← پدید آورد)
- ۴ هر کسی که (مانند گزینه (۲))، «تا» اضافی است، رفته است (مانند گزینه (۲))

۳۳/ ۴ ترجمه کلمات مهم: تَسِيح: بافت / زَعَائِف: باله‌ها / حَقًّا: واقعاً

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ بال‌های (← باله‌های)، بسیار (← واقعاً)
 - ۲ پوست (← بافت)، «گاهی» اضافی است؛ «حذف و اضافه»
 - ۳ «بعضی اوقات» اضافی است، به آن‌ها (← به بعضی‌شان)
 - ۴ اگر کسانی (← کسانی که)، پروا کنند (← پروا می‌کنند)
- تذکر: «الَّذِينَ» موصول است نه ادات شرط.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ روزنامه‌نگار (← خبرنگار؛ ترجمه دقیق واژگان)
- ۳ داخلی (← وارد شده)
- ۴ هرگاه (← «إذا: هرگاه، اگر»، «خلال المباريات» در جای نادرستی از ترجمه آمده (جای درست کلمات در ترجمه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ تشبیه: من چون سایه - تو چون سایه (۲ تشبیه)
- مجاز: «سر» مجاز از تمام وجود - «هر ساعتی» مجاز از همیشه - «کران» مجاز از دوری (۳ مجاز)
- ۲ تشبیه: تو چون گل (۱ تشبیه)
- مجاز: «دو روز» مجاز از مدت اندک (۱ مجاز)
- ۳ تشبیه: عشق مانند صیاد - گردون مانند حلقه فتراک (۲ تشبیه)
- مجاز: «هر دو عالم» مجاز از همه جا (۱ مجاز)

۲ بررسی وزن بیت صورت سؤال و گزینه (۲):

ل	ب	دَن	دَا	ن	سَ	نَا	يِي	هَ	مَ	تَو	حِي	دِ	ثَ	گُو	يَد
مَ	گَ	زَ	آ	تَ	شَ	دَو	زَخ	بُ	وْ	دَش	رَو	يَ	زَ	هَا	يِي
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

گزینه (۲):

شَ	نَ	وَا	يَا	نَ	سَ	خَ	نَا	نَ	هَ	مَ	خَل	قَم	بَ	خَ	قِي
شَ	نَ	وَا	يَا	نَ	سَ	خَ	نَا	نَ	هَ	مَ	خَل	قَم	بَ	خَ	قِي
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

توجه: هجای ۴ و ۸ از مصراع نخست بنا به ضرورت شعری بلند تلفظ می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فعلات فعلاتن فعلات فعلاتن
- ۳ فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
- ۴ فعلاتن مفاعلتن فعلاتن مفاعلتن

۱ نشانه‌های هجایی گزینه (۱):

سا	لی	دِ	گَر	زَ	عَمَ	رَ	مَ	نَ	ثَ	بَ	بَا	دَ	شَد
بَگ	دَش	تَ	هَر	چَ	بَوَ	دَ	أَ	گَر	تَل	خَ	گَر	لَ	ذِید
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول	مفعول

(وزن ناهمساز)

توجه: هجای ۹ و ۱۰ از مصراع نخست بنا به ضرورت شعری بلند تلفظ می‌شوند.

۲ در ابیات (۱) و (۲) آرایه مجاز وجود ندارد.

مفهوم «ستایشگری شعر خود» در ابیات وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(وزن همسان)

مُ	عَمَ	مَا	يَ	مَ	رَا	هَر	كَسَ	نَ	فَهَ	مَدَ
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن	مفاعلتن

۳ «خلاق المعانی» لقب شعری کلیم کاشانی است و او از غزل سرایان قرن یازدهم است.

۴ اضافه تشبیهی: قماش فضل

تشبیه اسنادی: من این بیشه را شیر حرونم

۲۹/ ۱ مفهوم مشترک ابیات (الف)، (ج) و (د) «ناپایداری دنیا» است.

مفهوم بیت (ب) «سختی روزگار» و مفهوم بیت (ه) «توصیه به خوش باشی» است.

۳۰/ ۱ در بیت سؤال به این مفهوم اشاره شده که «روان‌کننده همه امور خداوند است».

این مفهوم در ابیات (۲)، (۳) و (۴) نیز وجود دارد.

مفهوم بیت (۱) «وحدت وجود» است.

۳/۴۳

درسنامه

ادوات شرط می‌توانند معنای فعل ماضی را به مضارع تغییر دهند:

ما زَرَعَتْ فِي الدُّنْيَا حَصَدَتْ فِي الْآخِرَةِ:

شرطیه ماضی ماضی

هر چه در دنیا بکاری، در آخرت درو می‌کنی.

مضارع مضارع

تذکر: حواستان باشد «ما» انواع مختلفی دارد که در گزینه‌ها بررسی می‌کنیم.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: از دانش‌ها سود نمی‌برد مگر کسی که ارزش آن‌ها را بفهمد.

گاهی فعل مضارع با حرف «ما» منفی می‌شود.

(۲) ترجمه: آن چه آن را مشاهده می‌کنید، منظره زیبای کوهستانی است. «ما»ی موصول داریم.

(۳) ترجمه: هر چه امروز یاد بگیرید، در آینده به شما سود می‌رساند.

«ما»ی شرط داریم که معنای فعل‌های ماضی «تَعْلَمْتَنَ» و «نَفَع» را به مضارع تغییر داده.

(۴) ترجمه: چه زیباست که انسان برای همه خیر و برکت بخواهد.

ساختار «ما أَفْعَلُ» برای تعجب به کار می‌رود.

۴۴/۱ «من» اول حرف جرّ (مِنْ) و «من» دوم موصول (مَنْ) است.

درسنامه

«مَنْ» انواع مختلفی دارد:

۱ شرطیه: مَنْ يَصْبِرْ يَنْجُ: هر کس صبر کند، موفق می‌شود.

۲ موصول: الْمُؤْمِنُ مَنْ يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ: مؤمن کسی است که از خیانت اجتناب می‌کند.

۳ استفهام: مَنْ هَذَا الرَّجُلُ؟ این مرد چه کسی است؟

نکته: ساختار «مَنْ (حرف جرّ) + مَنْ (موصول)» معنای «برخی از ...» می‌دهد.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) ترجمه: برخی از مردم به فرجام‌های کارها نگاه می‌کنند.

(۲) ترجمه: سنت زندگی پادشاه در برابر تلاش است؛ پس هر کس تلاش کند، می‌یابد.

(۳) ترجمه: هر کس به زندگی مورچه‌بگر، شگفتی‌هایی را می‌بیند.

(۴) ترجمه: هر کس از واقعیت فرار کند، با مشکلات فراوانی روبه‌رو می‌شود.

۴۵/۲ تَبَحُّثَانِ ← تَبَحُّثَانِ / تَبَحُّثَانِ ← تَبَحُّثَانِ (هر دو مثنای مذکر مخاطب)

درسنامه

فعل‌های مضارع در اسلوب شرط دچار تغییرات ظاهری می‌شوند:

ع → عَ

حذف «ن» به‌جز جمع‌های مؤنث

تذکر: ۱ «إذا» ظاهر فعل‌های مضارع (و ماضی) را تغییر نمی‌دهد.

۲ فعل‌های ماضی در اسلوب شرط هیچ تغییر ظاهری نخواهند داشت.

تاریخ

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) از ویژگی‌های شاخص، اجتناب از سیاست عرب‌گرایی بود.

(۲) ایرانیان در کنار اعراب، از جایگاه ممتازی برخوردار بودند.

(۳) ایرانیان نقش مهمی در اداره امور خلافت برعهده گرفتند.

درسنامه

نکته: ایرانیان علاوه بر تصدی منصب مهم وزارت و سایر مناصب دیوانی،

در مواردی به فرماندهی سپاه و حکومت بر برخی ولایات منصوب شدند.

۳۶/۳ فعل ماضی مجهول حتماً با «ع» شروع می‌شود و عین‌الفعل آن

«ع» دارد:

کُتِبَ: نوشته شد (مجهول)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بِمَاذَا ← لِمَاذَا، هَذَا ← بِهَذَا

(۲) سَمِي ← «سَمِي» نامیده شده است» مجهول می‌باشد.

(۴) بِمَاذَا (مانند گزینه (۱))، سَمِي (مانند گزینه (۲))، اسم ← الاسم

۳۷/۲ ترجمه عبارت سؤال: «هرگاه عقل کامل شود، سخن کم می‌شود.»

مفهوم: گزینه (۲) به این موضوع اشاره دارد که حرف درآوردن عاقبت خوبی ندارد.

ترجمه گزینه‌های (۱) و (۳):

(۱) عاقل همان کسی است که کم سخن می‌گوید و بسیار گوش می‌دهد.

(۳) آن چه را که نمی‌دانی، نگو.

■ متن زیر را با دقت بخوان، سپس متناسب با آن به سؤال‌های زیر پاسخ بده (۴۱ - ۳۸):

واژگان فارسی از زمان عصر (دوره) جاهلی به عربی وارد شدند، الفاظ فارسی بسیاری به عربی منتقل شدند به دلیل تجارت و وارد شدن ایرانی‌ها به عراق و یمن و آن واژگان ارتباط داشتند به بعضی از کالاهایی که نزد عرب‌ها نبود مانند مُشک و ابریشم. پس [این] انتقال از فارسی به عربی پس از پیوستن ایران به حکومت اسلامی شدت یافت.

۳۸/۳ ترجمه عبارت سؤال: «انتقال واژگان از فارسی به عربی آغاز شد.»

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) بعد از ظهور اسلام ((*))؛ متن گفته از زمان عصر جاهلی

(۲) به دلیل تجارت ((*))؛ لزوماً و فقط تجارت نبود.

(۳) پیش از ظهور اسلام (✓)

(۴) پس از پیوستن ایران به حکومت اسلامی ((*))؛ این دوره شدیدتر شد نه این‌که آغاز شده باشد.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) داد و ستد کالاها میان قوم فارس و عرب رایج بود حتی پیش از این‌که ایرانی‌ها مسلمان شوند. (✓)

(۲) ایرانی‌ها در عراق و یمن اقامت گزیدند برای اثرگذاری فارسی بر عربی. ((*)) وقتی وارد شدند ناخودآگاه فارسی بر عربی تأثیر گذاشت.

(۳) در عصر جاهلی، الفاظ عربی فراوانی را در فارسی می‌بینیم. ((*))؛ متن برعکس را گفته است.

(۴) ایران به حکومت اسلامی پیوست تا فارسی هم تحت تأثیر عربی قرار بگیرد. ((*))؛ چنین نبود.

■ گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۰ و ۴۱):

۴۰/۱ فاعل و مرفوع ← نائب فاعل و مرفوع

توضیح: «تَقَلَّتْ» مجهول و «أَلْفَاظُ» نائب فاعل آن است.

۴۱/۲ مجرور بحرف الجرّ ← مضاف‌الیه و مجرور

درسنامه

نکته: کلمات «بَغْدَ، قَبْلَ، أَمَامَ، وَرَاءَ، عِنْدَ، غُبْرَ، فَوْقَ و ... اسم‌اند و اسم پس

از آن‌ها مضاف‌الیه محسوب می‌شود.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۵ - ۴۲):

۴۲/۴ تَبَادُل ← تَبَادُل (مصدر باب «تَفَاعُل»)

درسنامه

نکته: وزن باب «تَفَاعُل» این‌گونه است ← تَفَاعَلَ، يَتَفَاعَلُ، تَفَاعُلَ ←

تَبَادُلَ، يَتَبَادَلُ، تَبَادُلَ

۴/۵۲ بنیان‌گذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان، با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند.

درسنامه

نکته: بنیان‌گذاران بسیاری از سلسله‌هایی که در این دوره روی کار آمدند، بدون اجازه و تأیید خلیفه، قدرت را به دست گرفتند. یعقوب لیث صفاری، بنیان‌گذار حکومت صفاریان، حسن بن زید، مؤسس حکومت علویان طبرستان و مرداویج، برپاکننده سلسله زیاریان و پسران بویه که سلسله آل‌بویه را بنیان نهادند، از آن جمله‌اند.

۳/۵۳ الف) روابط با خلافت عباسی، فراز و نشیب زیادی داشت ← صفاریان - زیاریان

ب) روابط با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود ← علویان طبرستان
ج) امیران حکومت نسبت به خلفای عباسی، اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند ← طاهریان - سامانیان - آل‌بویه

د) روابط این حکومت با خلفای عباسی با روابط سایر سلسله‌های ایرانی با عباسیان تفاوت داشت ← آل‌بویه

۱/۵۴ مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی، کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) از پیامدهای سیاسی - اجتماعی است ولی مهم‌ترین پیامد نیست.

۳) پیامد اقتصادی است.

۴) پیامد مذهبی است.

۳/۵۵ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) ابوعلی سینا فلسفه مشایی را به اوج رساند.

ج) دائرةالمعارف پزشکی قانون متعلق به ابن‌سینا است.

ه) فارابی فلسفه مشایی را پایه‌گذاری کرد. ابوریحان بیرونی به زبان‌های عربی، فارسی و سانسکریت مسلط بود.

جغرافیا

۲/۵۶ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) زبان، نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند و می‌فهمند و برای گروه دیگر، معنایی ندارد.

د) خانواده زبانی مردم مصر با خانواده زبانی مردم سایر کشورهای ذکرشده یکسان نیست.

درسنامه

نکته: زبان‌شناسان زبان‌های دنیا را به «خانواده‌های بزرگ زبانی» تقسیم کرده‌اند. منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان‌هاست که یک ریشه اصلی دارند.

۴/۵۷ زبان مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی جزء خانواده زبانی چینی - تبتی محسوب می‌شود.

زبان مردم عرب و یهود، زبان سامی است که جزء خانواده آفرو - آسیایی (حامیایی - سامیایی) است.

زبان مردم روسیه، جزء خانواده زبانی هند و اروپایی است.

درسنامه

سه خانواده زبانی مهم و پر تکلم جهان

♦ خانواده هند و اروپایی: بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین گروه زبانی دنیا

♦ خانواده چینی - تبتی: دومین خانواده زبانی از نظر تعداد سخنگو

♦ خانواده آفرو - آسیایی (حامیایی - سامیایی): زبان قوم سامی و زبان

قوم حامی

۲/۴۷ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) فتح سرزمین‌هایی مانند ایران، شام و مصر
ب) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان

درسنامه

نکته: بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی به گسترش علم کلام کمک کرد.

۱/۴۸ موارد «الف» و «ج» درست و موارد «ب» و «د» نادرست است.
از عوامل شکست قادیسیه، می‌توان به اختلاف‌های داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده سپاه ساسانی) از پیروزی و همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد.

درسنامه

نکته: خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام، موجب تقویت روحیه و انگیزه جنگاوران عرب در قادیسیه شد.

۱/۴۹ الف) مخالفت با سیاست تعصب و تفاخرطلبی قومی و قبیله‌ای امویان
← جنبش اجتماعی - فرهنگی

ب) پیوستن به قیام‌های ضد اموی
← جنبش سیاسی - نظامی

درسنامه

۱- جنبش‌های سیاسی - نظامی: ایرانیان که از بیدادگری امویان نسبت به خود و اهل بیت رسول خدا (ص) به ستوه آمده بودند، از هر فرصتی برای مبارزه با خلافت بنی‌امیه و پیوستن به قیام‌های ضد اموی استفاده کردند.

۲- جنبش‌های اجتماعی - فرهنگی: در بُعد اجتماعی و فرهنگی، گروهی از اندیشمندان، شاعران و نویسندگان ایرانی با سیاست تعصب و تفاخرطلبی قومی و قبیله‌ای امویان به مخالفت برخاستند و با استناد به آیات قرآن و روایات پیامبر(ص)، بر برابری تمامی اقوام تأکید کردند. البته عده‌ای از آنان در این کار اصرار کردند و از طریق مقایسه زندگی ایرانیان باستان با زندگی اعراب عصر جاهلیت، به تحقیر قوم عرب پرداختند. اینان به شعوبیان معروف شدند.

جنبش‌های اجتماعی و فرهنگی

۲/۵۰ موارد «ب» و «د» از وجوه اشتراک سلسله‌های طاهریان و سامانیان است و موارد «الف» و «ج» از ویژگی‌های سادات علوی است.

درسنامه

تذکر: حسن بن زید، بنیان‌گذار حکومت علویان طبرستان و جانشینان او از سادات علوی شیعه مذهب به شمار می‌رفتند که برای رهایی از ستم خلفای عباسی، به ایران و به ویژه منطقه طبرستان پناه آورده بودند. سادات علوی، نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند و با رفتار و اخلاق پسندیده خود، مورد اعتماد توده‌های مردم قرار گرفتند.

۲/۵۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) حسن بن زید

۳) ابوشجاع بویه

۴) طاهر بن حسین (ذوالیمینین)

درسنامه

نکته: سلسله آل‌بویه را پسران ابوشجاع بویه (علی، حسن و احمد) از اهالی دیلم تأسیس کردند. بویه شغل صیادی را رها کرد و به همراه پسرانش حرفه نظامی‌گری را برگزید و به خدمت سرداران دیلمی درآمد.

۵۸ الف) این کشور حدود ۴۰ درصد ذرت جهان را تولید می‌کند
 ← ایالات متحده آمریکا
 ب) در این کشورها، بخش عمده غذای مردم را غلات تشکیل می‌دهد
 ← آسیای و آفریقای
 ج) بیشتر برنج دنیا در این قاره کشت می‌شود ← آسیا
 د) در این نوع کشاورزی، از بذر اصلاح‌شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود
 ← تجاری

دورستانه

به طور کلی، نواحی کشاورزی در جهان دو نوع اند

۱. **نواحی کشت معیشتی (غیرتجاری):** در کشت معیشتی، تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است.
۲. **نواحی کشت تجاری:** در کشت تجاری، تولید محصول کشاورزی یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می‌شود. در این نوع کشاورزی، معمولاً از فناوری‌های پیشرفته و ابزارآلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذر اصلاح‌شده و کود شیمیایی استفاده می‌شود. این نوع کشت به سرمایه بسیار زیاد نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است.

۵۹ الف) دین مسیحیت در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروانش در قاره‌های دیگر بیشتر است.
 ب) در گذشته، جنگ‌ها و داد و ستد میان نواحی، نقش مهمی در پدیدهٔ پخش فرهنگی داشته است.
 ج) رواج ورزش هاکی در بین مردم ایالات متحده آمریکا نمونه‌ای از پخش فرهنگی نوع اول (مستقیم) است.
 د) امروزه فرآیند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعهٔ فرهنگ کشورهای سلطه‌گر، خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان می‌باشد.
 ۶۰ موار «الف»، «ج» و «د» از ادیان مبتنی بر پرستش خدای یگانه و موارد «ب» و «ه» از ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه هستند.

دورستانه

به طور کلی ادیان به دو گروه تقسیم می‌شوند

الف) ادیان مبتنی بر یکتاپرستی

مثال: دین اسلام، مسیحیت، یهود و زرتشت

ب) ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه

مثال: هندوئیسم، بودائیسم، آنیسم (مذاهب قبیله‌ای)

۶۱ ۲ عواملی چون جنگ و فتح سرزمین‌ها، تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به نواحی دیگر، موجب گسترش برخی زبان‌ها و تغییر در نواحی زبانی شده است.
 در قرن بیستم و بیست و یکم، با پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد.

دورستانه

نکته: یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به «عصر اکتشافات جغرافیایی» آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد.

۶۲ ۲ از دههٔ ۱۹۷۰ میلادی با انقلاب سبز و به کار بردن روش‌های علمی، بذره‌های اصلاح‌شده، کود و آفت‌کش‌های شیمیایی و ماشین‌آلات، برخی کشورها موفق شدند تولید کشاورزی خود را به چند برابر افزایش دهند که از جملهٔ این کشورها می‌توان به فیلیپین و پاکستان اشاره کرد که در زمینهٔ تولید برنج به خودکفایی رسیدند.

۶۳ ۴ از مهم‌ترین نواحی کشت غلهٔ تجاری در دنیا، مزارع وسیع گندم در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا است.

ایالات متحده آمریکا، اتحادیهٔ اروپا، استرالیا، زلاتندو، آرژانتین و برزیل از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان هستند.

۶۳ ۲ بررسی عبارت‌های تادرست:

الف) امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی، شرکت‌های بزرگ به ویژه شرکت‌های چندملیتی هستند.

ب) شرکت‌های چندملیتی شرکت‌هایی هستند که معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد.

ه) شرکت‌های چندملیتی در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می‌کنند.

۶۵ ۳ موارد «الف» و «ج» مربوط به فعالیت‌های نوع اول، موارد «ب»، «ه» و «و» مربوط به فعالیت‌های نوع سوم و مورد «د» مربوط به فعالیت نوع دوم است.

دورستانه

طبق‌بندی فعالیت‌های اقتصادی

♦ **فعالیت‌های نوع اول:** به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند.

مثال: کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن

♦ **فعالیت‌های نوع دوم:** شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌دهند و به کالا تبدیل می‌شوند. (صنعت)

مثال: تولید انواع کالاها

♦ **فعالیت‌های نوع سوم:** به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرآیند آن‌ها، خدماتی به دیگران ارائه می‌شود. (خدمات)

مثال: حمل و نقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و ...

♦ **فعالیت‌های نوع چهارم:** بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم‌کنندهٔ خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

جامعه‌شناسی

۶۶ ۲ زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد که در فرآیند پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار اتفاق افتاد.

در نهایت با انقلاب فرانسه دولت‌هایی شکل گرفتند که به طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند. این دولت‌ها برخلاف حکومت‌های گذشته، خود را نه با هویتی دینی بلکه با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی می‌شناختند. دولت - ملت‌های جدید از این طریق پدید آمدند.

۶۹ / ۱ تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غیرغربی را متزلزل می‌گرداند، بلکه آشکارا برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب نیز هست. بسیاری از منتقدان، نگران این هستند که تمرکز قدرت رسانه در دست چند شرکت یا چند فرد قدرتمند، موجب تضعیف سازوکارهای دموکراسی می‌شود. کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را برمی‌دارند و استقلال سیاسی و اقتصادی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند. صنعت ارتباطات، ابزار تازه‌ای است که به جهان غرب در مدیریت انتقال فرهنگ غرب یاری می‌رساند. توسعه صنعت ارتباطات، فاصله‌های زمانی و مکانی را کوتاه و جهان را کوچک کرده و آن را به صورت دهکده‌ای واحد درآورده است. به تدریج انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

۷۰ / ۲ اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود ولی به تدریج انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست. تربیت نخبگان کشورهای غیرغربی از طرق زیر انجام می‌شود:

۱- توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی

۲- تثبیت مرجعیت علمی غرب

توجه: آن‌ها بخشی از علوم طبیعی را که برای خدمت‌رسانی به کشورهای غربی مورد نیاز است، به کشورهای در حال توسعه آموزش می‌دهند و ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد.

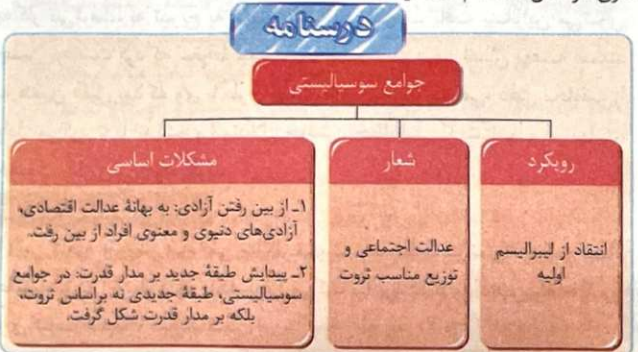
۷۱ / ۴ کشورهای غربی، برای تأمین منافع اقتصادی خود، نیازمند درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. دولت‌های سکولار غربی، با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری نیز بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر گذاشتند.

هنگامی که یک فرهنگ در سطح جهانی غالب باشد، به میزانی که آن فرهنگ، ویژگی‌های مطلوب یک فرهنگ جهانی را داشته باشد، جامعه جهانی از انسجام برخوردار خواهد بود.

برخی از کشورهای استعمارزده، توسط استعمارگران به اشغال کامل نظامی درآمدند؛ مانند هندوستان (کمپانی هند شرقی)، اندونزی (هند - هلند) و الجزایر.

۷۲ / ۳ جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند. اما آن‌ها با دو مشکل اساسی یعنی «از بین رفتن آزادی افراد» و «پیدایش طبقه جدید» مواجه شدند. لیبرالیسم اولیه، بیشتر رویکرد فردی و اقتصادی داشت، مربوط به قرون هجدهم و نوزدهم بود و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.

نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند. چالش و نزاع بلوک شرق و غرب در سراسر قرن بیستم تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱م ادامه یافت.

دورستانه

مراحل چهارگانه در فرآیند تکوین نظام نوین جهانی

۶۷ / ۴ فرهنگ غرب از سده هفدهم تا بیستم، شکل جدیدی به روابط میان جوامع با جامعه جهانی بخشید. در دو سده نوزدهم و بیستم، سازماندهی سیاسی و اقتصادی جدیدی شکل گرفت که جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد.

طی این مدت، فرهنگ کشورهای غیرغربی نیز در حاشیه روابط و سازمان‌های سیاسی و اقتصادی جهانی، وضعیتی متزلزل و آسیب‌پذیر پیدا کرد.

۶۸ / ۲ الف) برخی معتقدند جهانی شدن، فرآیندی است که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارد و در حال ایجاد نظامی نوین است که تجارت و تولید بین‌المللی آن را به پیش می‌راند.

ب) رشد تجارت و برده‌داری، انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین‌داران، جایگاه برتری پیدا کنند.

ج) جوامعی که از قدرت مقاومت بیشتری برخوردار بودند و کشورهای غربی (و استعمارگر) نمی‌توانستند به صورت مستقیم آن‌ها را تحت سلطه سیاسی خود درآورند (مثل چین، عثمانی و ایران) از طریق نفوذ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند.

د) ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی، بازنگری و ارزیابی کنند.

دورستانه

شیوه‌های تربیت نخبگان کشورهای غیر غربی

توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی

جوامع غربی بخشی از علوم طبیعی را که برای خدمت‌رسانی به غرب مورد نیاز است، به کشورهای در حال توسعه آموزش می‌دهند ولی از آموزش دانش‌های راهبردی، خودداری می‌کنند.

تثبیت مرجعیت علمی غرب

علوم انسانی غربی که بر بنیان‌های هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و معرفت‌شناختی غرب بعد از رنسانس شکل گرفته‌اند، زندگی آدمی را بدون توجه به ابعاد معنوی آن، به گونه‌ای سکولار تعریف می‌کنند و سازمان می‌دهند.

نکته: ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی، بازنگری و ارزیابی کنند. این پدیده، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند.

۳) اگرچه روش سقراطی با گفت‌وگو پیرامون مفاهیم مهم زندگی مانند شجاعت، دوستی و ... آغاز می‌شود، اما در واقع انتخاب یکی از مسائل اساسی خداشناسی، اخلاق، سیاست و اجتماع و گفت‌وگو و پرسش و پاسخ درباره آن‌ها، مرحله آغازین روش وی است نه هدف نهایی روش وی.

۴) اگرچه سقراط به دنبال تعریف دقیق و صحیحی از مفاهیم بود، اما تأکید اصلی او بر فرآیند جست‌وجو و به چالش کشیدن باورهای غلط بود، نه لزوماً رسیدن به یک تعریف نهایی و جهان‌شمول که همه روی آن توافق داشته باشند. نتیجه اغلب گفت‌وگوهای او نشان می‌دهد که مخاطب به نادانی خودش پی می‌برد و برای جست‌وجوی حقیقت آماده‌تر می‌شود.

درسنامه

روش سقراط

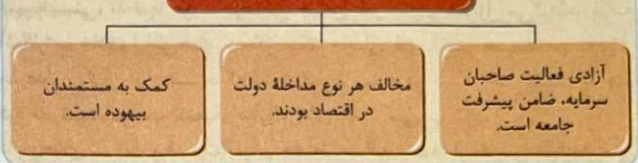
روش سقراطی نوعی گفت‌وگو و آموزش فلسفی است که در آن سقراط با پرسش‌های پیاپی، ذهن فرد را وادار می‌کند تا خودش به حقیقت برسد.

➤ مراحل روش سقراط:

نوع مرحله	توضیح	هدف هر مرحله
انتخاب یک مفهوم مهم مرتبط با زندگی	سقراط یکی از مسائل اساسی خداشناسی، اخلاق، سیاست و اجتماع یا مفاهیمی را که در زندگی ما اهمیت حیاتی دارد، برمی‌گزید.	آغاز گفت‌وگو بر محور مفهومی مهم و عمومی
طرح سؤال درباره چستی مفهوم انتخاب‌شده	پس از انتخاب یک مفهوم، سقراط درباره آن مفهوم مهم، پرسش می‌کرد. مثلاً می‌پرسید: «شجاعت چیست؟»، «دوستی چیست؟»	وادار کردن مخاطب به تفکر و سنجش شناخت قبلی مخاطب
شنیدن پاسخ مخاطب	سقراط از مخاطب می‌خواست، پاسخ خود را بیان کند.	آشکار شدن نظر نخستین مخاطب
طرح سؤال‌های جدید براساس پاسخ مخاطب	سقراط با طرح پرسش‌های دقیق‌تر دیگر، تناقض‌ها یا خطاهای پاسخ مخاطب را آشکار می‌کرد.	وادار کردن مخاطب به بازنگری در باور خود
آگاهی مخاطب از جهل خویش	مخاطب درمی‌یافت که پاسخ‌هایش نادرست یا ناقص بوده‌اند.	زمینه‌سازی برای کشف حقیقت
تولد اندیشه و بیان حقیقت از زبان مخاطب	در پایان، حقیقت از دل گفت‌وگو و از زبان خود مخاطب آشکار می‌شد.	رسیدن به حقیقت از زبان خود مخاطب (هدف نهایی)

۷۷) این جمله سقراط که «من هیچ‌گاه از بیدار ساختن، پند دادن و حتی سرزنش کردن یکایک شما باز نمی‌ایستم ... من کسی نیستم که برای پول سخن بگویم یا به خاطر آن، لب از گفتار فروبندم.» به وضوح نشان می‌دهد که هدف اصلی او «بیداری فکری» و «خودآگاهی» بود، نه «آموزش دانایی»؛ زیرا سقراط اصلاً ادعای دانایی نمی‌کرد. هم‌چنین هدف او اصلاً پول نبوده است.

عقاید نظریه‌پردازان لیبرال

۷۲) لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکرد فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود و پیامدهای زیر را به دنبال آورد: روابط اجتماعی ارباب - رعیتی را درهم ریخت. کشاورزان را از بردگی رها کرد و به آن‌ها اجازه داد که مهاجرت کنند و درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند و موانع پیشین مانند غیرقابل فروش بودن زمین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت. اقتصاد قرون وسطی براساس روابط اجتماعی ارباب - رعیتی بود که در آن، کشاورزان وابسته به زمین بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند.

۷۳) مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل بود. با این‌که مارکس و مارکسیست‌ها، طبقه و نظام طبقاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی، طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافت.

۷۵) الف) در انگلستان که در انقلاب صنعتی پیشگام بود، وضعیت نوانخانه‌ها به گونه‌ای بود که فقیران ساکن در آن‌جا سرگ را بر زندگی ترجیح می‌دادند.

ب) کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را برمی‌دارند و استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند.

ج) ساختمان مرکزی و مدیریت تمامی بیست غول رسانه‌های جهان، در کشورهای صنعتی، به ویژه ایالات متحده قرار دارند. امپراتوری‌های رسانه‌ای مثل تایم وارنر، دیسنی و یاکوم، آمریکایی‌اند.

د) جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند اما آن‌ها نیز با مشکلاتی اساسی مواجه شدند.

فلسفه

۷۶) ۲) سقراط، روش بحث ثابتی داشت. مفهومی از مفاهیم را که در زندگی ما اهمیت حیاتی دارد، برمی‌گزید و درباره‌اش پرسش می‌کرد، مثلاً می‌پرسید «دوستی چیست؟» یا «شجاعت چیست؟» وقتی کسی داوطلب پاسخ می‌شد، با توجه به پاسخ او، سؤال دیگری طرح می‌کرد، به طوری که مخاطب و پاسخ‌دهنده را به حقیقت می‌رساند و آن‌چه را که حق بود، از زبان پاسخ‌دهنده به دست می‌آورد. این روش گفت‌وگو و پرسش و پاسخ که سقراط به کار می‌گرفت، به تدریج به «روش سقراطی» شهرت یافت. بنابراین می‌توان چنین برداشت کرد که سقراط معتقد بود حقیقت در درون انسان نهفته است. به همین دلیل بود که وی با طرح پرسش‌های پیاپی و منطقی، ذهن مخاطب را وادار می‌کرد تا با اندیشه و استدلال خودش، خطاهایش را بشناسد و در نهایت، حقیقت را از زبان خود بگوید.

پرسی سایر گزینه‌ها:

۱) این گزینه با روش سقراطی سازگار نیست. سقراط ادعا نمی‌کرد که تمام حقیقت را در اختیار دارد، بلکه سعی می‌کرد با پرسشگری، ذهن مخاطب را برای کشف حقیقت هدایت کند.

۱/۷۹ سقراط در عمل نشان داد که به اصول فلسفی خود پایبند است و حتی حاضر شد به خاطر آن‌ها جان خود را فدا کند، بنابراین گزینه (۱)، به طور کلی، رفتار و گفتار سقراط را به بهترین شکل بیان می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) سقراط می‌گفت «گریز از مرگ دشوار نیست، اما گریز از بدی دشوار است؛ زیرا بدی تندتر از مرگ می‌دود»، براساس این سخن سقراط، فرار از بدی بسیار سخت‌تر از فرار از مرگ است و بنابراین وی فرار از بدی را آسان نمی‌داند.

(۳) گرچه سقراط امیدوار بود با نیکان و بلندمرتبانان پس از مرگ ملاقات کند، اما وی، تنها به امید همنشینی با نیکان و بلندمرتبانان پس از مرگ، حاضر به پذیرش مرگ نبود. دلیل اصلی، وظیفه فلسفی و پایبندی به لزوم اجرای مأموریت الهی در زندگی بود.

(۴) سقراط، مرگ را نه به دلیل بی‌ارزش بودن زندگی، بلکه به دلیل پایبندی به اصول فلسفی خود و وظیفه الهی‌اش برای جست‌وجوی حقیقت پذیرفت. پذیرش مرگ او از سر بی‌تفاوتی به زندگی یا عدم ارزش‌گذاری آن نبود، بلکه از سر اولویت‌بندی توسط ارزش‌های والا تر اخلاقی و فلسفی بود.

درسنامه

سقراط؛ فیلسوفی در عمل

- هر کس در گفتار و رفتار سقراط تأمل کند، می‌تواند شاهد پایبندی سقراط به اصول فلسفی‌ای که وی با آن‌ها زندگی کرده است، باشد.
- سقراط، زندگی‌ای کاملاً مطابق با اصول فلسفی‌اش (پایبندی به حقیقت و اجرای فرمان الهی) داشت و جان‌ش را برای حفظ آن اصول، فدا کرد.
- به طور کلی می‌توان اصول ذیل را از زندگی و رفتار سقراط دریافت کرد:

- ۱ ترجیح فضیلت بر ثروت
- ۲ گذرگاه بودن مرگ
- ۳ تواضع و فروتنی علمی
- ۴ فداکاری در راه حقیقت
- ۵ تحمل رنج برای آگاه کردن مردم
- ۶ مبارزه با جهل و نادانی

۸۰/۱ از نظر سیسرون، سقراط با تغییر محتوا، موضوع و قلمرو فلسفه از آسمان (طبیعت) به زمین (انسان)، مسیر فلسفه را دگرگون کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۳، ۴ و ۲ در مورد سقراط صادق هستند، اما هیچ‌کدام نشان‌دهنده نظر سیسرون نیستند.

درسنامه

سفنان و بیانات سیسرون درباره نقش سقراط در تغییر مسیر فلسفه

- فلسفه را از آسمان به زمین آورد.
 - فلسفه را به خانه‌ها و شهرها برد.
 - فلسفه را وادار کرد تا به زندگی، اخلاقیات و خیر و شر بپردازد.
- نتیجه‌گیری:** سیسرون بر تغییر مسیر و محتوای فلسفه توسط سقراط تأکید دارد؛ یعنی گذر از فلسفه «طبیعت‌گرایانه» فیلسوفان پیشاسقراطی (که درباره ماده اولیه همه موجودات و موضوع تغییر یا ثبات عالم بود) به فلسفه «انسان‌گرایانه» (که درباره اخلاق، زندگی، سیاست و اجتماع است).

۸۱/۴ سوفیست‌ها که به علت استفاده از مغالطه‌های مختلف در گفت‌وگوها و در محاکم قضایی، هر باطلی را حق جلوه می‌دادند، به تدریج به این نظر رسیدند که انسان توانایی رسیدن به حقیقت را ندارد و نمی‌تواند به علمی که مطابق با واقع باشد، برسد، بنابراین آنان وقتی در سخنوری از مغالطه بهره گرفتند، متوجه شدند که می‌توان هر گزاره‌ای را درست جلوه داد، پس نتیجه گرفتند حقیقت ثابت و عینی وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴ این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیاهای برعهده من نهاده است.

۳ هم با تهیدستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم.

ماهیت و ویژگی‌های رسالت سقراط:	
ماهیت رسالت	بیدار کردن، پند دادن و حتی سرزنش کردن مردم.
در دسترس بودن (حضور فراگیر)	شما همه‌جا مرا در کنار خود می‌یابید.
تعهد بی‌قید و شرط (نداشتن انگیزه مادی)	من کسی نیستم که برای پول سخن بگویم یا به خاطر آن، لب از گفتار فرو بندم.
دامنه مخاطبان (عمومیت رسالت)	من هم با تهیدستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم.
هدف از همنشینی	تا از من بپرسند و به سخنان من گوش فرا دهند، خداوند با ندهای غیبی و در رؤیاهای برعهده من نهاده است. (دو مسیر دریافت رسالت: ندهای غیبی - رؤیاهای)

۷۸/۱ ملتوس به نمایندگی از متهم‌کنندگان در دادگاه گفت: «جرم سقراط، این است که خدایانی را که همه به آن‌ها اعتقاد دارند، انکار می‌کند و از خدایی جدید سخن می‌گوید؛ با افکار خود جوانان را گمراه می‌سازد و آن‌ها را از دین و آیین پدران‌شان برمی‌گرداند ...» ملتوس برای ادعای خود، شواهدی ذکر کرد و در پایان از دادگاه برای سقراط درخواست مجازات مرگ نمود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) ملتوس برای ادعای خود، شواهدی ذکر کرد.

(۳) ملتوس ابتدا اتهام‌هایی را علیه سقراط مطرح کرد، بنابراین درخواست مجازات مرگ برای سقراط، مربوط به مرحله دوم که همان تعیین مجازات است، بود، نه مربوط به مرحله نخست که درباره طرح اتهامات بود.

(۴) اگرچه گزارش‌ها از آرامش چهره و استواری گام‌های سقراط در دادگاه حکایت دارند، اما این ملتوس به نمایندگی از متهم‌کنندگان در دادگاه بود که محاکمه را آغاز کرد، نه سقراط. سقراط در جایگاه متهم بود و نمی‌توانست از ملتوس و حتی دادگاه بخواهد محاکمه را شروع کند.

درسنامه

محاکمه سقراط

- دلایل بازداشت سقراط توسط مقامات حکومتی: فاسد کردن جوانان و بی‌ایمانی به خدایان
- آماده‌سازی برای برگزاری محاکمه: تشکیل جلسه دادگاه، حضور مقامات قضایی، آمادگی حاضران برای برگزاری محاکمه
- نماینده متهم‌کنندگان سقراط: ملتوس
- اتهامات اصلی مطرح‌شده توسط ملتوس:
 - انکار خدایان مرسوم شهر و معرفی خدای جدید
 - فاسد کردن جوانان و گمراه‌سازی آنان، دور کردن جوانان از دین و آیین پدران‌شان
- ارائه شواهد و درخواست مجازات توسط ملتوس: ملتوس برای ادعای خود، شواهدی ذکر کرد و در پایان از دادگاه برای سقراط درخواست مجازات مرگ نمود.
- دعوت به دفاع: دادگاه از سقراط دعوت کرد تا از خود دفاع کند.
- ویژگی‌های سقراط در زمان دفاع در دادگاه: چهره‌ای آرام، گام‌هایی استوار، لحنی مطمئن

پرسش‌های گزینیه‌ها:

- ۱) سوفیست‌ها افرادی حقیقت‌جو به معنای خاص نبودند. مهم‌ترین هدفشان غلبه بر رقیب بود، پس آنان تأملات عمیق فلسفی درباره ماهیت معرفت نداشتند.
- ۲) سوفیست‌ها اتفاقاً از دقت منطقی و استدلال درست فاصله گرفته بودند و با مغالطه، هر مدعایی را اثبات می‌کردند.
- ۳) نظریه «انکار امکان شناخت حقیقت» در حقیقت به علت تأثیرپذیری از آرای نخستین فیلسوفان یونان نبود، بلکه نتیجه روش آنان در فن سخنوری بود.

دورسنامه

معرفت‌شناسی در تاریخ فلسفه

• موارد قابل استنتاج از عبارت «هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد، ناگزیر درباره خودِ اندیشیدن و شناخت نیز دیدگاهی دارد»:

– نمی‌توان فیلسوفی را یافت که در حوزه هستی‌شناسی نظریه‌ای داشته باشد، اما درباره چگونگی و اعتبار شناخت بشر دیدگاهی نداشته باشد.

– دو حوزه هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی، عمیقاً به هم پیوند خورده‌اند.

دسته‌بندی تاریخی فیلسوفان معرفت‌شناس

♦ دوره یونان باستان: افلاطون و ارسطو

♦ دوره اسلامی: ابن‌سینا، شیخ اشراق، ملاصدرا، علامه طباطبایی

♦ دوره جدید اروپا: دکارت، هیوم و کانت

نکته: البته توجه ویژه کانت، فیلسوف قرن هجدهم آلمان، به شناخت سبب شد که شاخه «معرفت‌شناسی» فلسفه، رشد بیشتری کند و فیلسوفان بیشتری در دوره جدید بدان بپردازند.

• اشتراک همه فیلسوفان: با وجود اختلاف نظرها، همه این متفکران به مسئله شناخت (معرفت) به عنوان یک موضوع مرکزی و حیاتی پرداخته‌اند.

۸۴ ۱

عبارت «هم معنای معرفت و هم امکان رسیدن به آن برای هر انسانی روشن است» به نحو مناسبی، در نقطه مقابل «شک مطلق» ایستاده است.

پرسش‌های گزینیه‌ها:

۲) هر چند که عبارت «حقایق بسیاری هنوز شناخته نشده‌اند» تنها بر محدودیت‌های شناخت تأکید دارد، اما عبارت «رسیدن به حقیقت، امری دست‌نیافتنی است» نه تنها با شک مطلق مقابله نمی‌کند، بلکه آن را تأیید و تقویت می‌کند.

۳) این گزینه، مقدمه‌ای برای پذیرش شک مطلق است و بنابراین به طور مستقیم با شک مطلق مقابله نمی‌کند.

۴) نتیجه‌ای که در این گزینه آمده است (عدم امکان شناخت مطمئن) دقیقاً همان ادعای شک مطلق است، بنابراین این گزینه در محتوا و نتیجه، شک مطلق را تأیید می‌کند، نه این‌که با آن مقابله کند.

دورسنامه

شکاکیت مطلق و نقطه مقابل آن

♦ شکاکیت مطلق

- تعریف شکاکیت مطلق: شک در اصل دانستن و همه دانسته‌ها.
- نتیجه پذیرش شکاکیت مطلق: همه ادعاهای معرفتی (علمی، فلسفی، دینی) در نهایت نامعتبر و غیرقابل اعتمادند، یعنی هرگونه امکان دستیابی به شناخت مطمئن و حقیقت عینی به طور کلی نفی می‌شود. (حقیقت یقینی و مطمئن دست‌نیافتنی است).
- شعار شکاکیت مطلق: انسان اساساً قادر به شناخت یقینی هیچ چیزی نیست.

♦ نقطه مقابل شکاکیت مطلق: پذیرش امکان شناخت

- هم معنای معرفت و هم امکان رسیدن به آن برای هر انسانی روشن است.
- هر گزاره‌ای که ادعای معرفت دارد، نفی‌کننده شکاکیت مطلق است.

دورسنامه

علت گرایش سوفیست‌ها به انکار امکان شناخت حقیقت

- علت گرایش سوفیست‌ها به انکار امکان شناخت حقیقت، استفاده از مغالطه و برعکس کردن واقعیت‌ها در گفت‌وگوها بود.
- سوفیست‌ها وقتی در سخنوری از مغالطه بهره گرفتند، مشاهده کردند هر ادعایی را می‌توان درست جلوه داد. همین امر باعث شد آنان به این نتیجه برسند که اگر هر سخنی را می‌شود درست نشان داد، پس حقیقت مطلق وجود ندارد.
- رفتار سوفیست‌ها که شامل به کارگیری مغالطه و برعکس کردن واقعیت‌ها بود، باعث شد مرز بین حق و باطل را گم کنند و نتیجه بگیرند که اصولاً «حقیقت یقینی» وجود ندارد یا دست‌یافتنی نیست.

۸۲ ۳

عبارت «شناخت ما به تدریج افزایش می‌یابد» بر «گسترش تدریجی قلمرو شناخت» و عبارت «حقایق فراوان دیگری در عالم هست که آن‌ها را نمی‌دانیم» بر «محدودیت شناخت» تأکید دارد.

پرسش‌های گزینیه‌ها:

- ۱) «محدودیت دانسته‌ها» خود نشانه‌ای از خطاپذیری است. وقتی می‌پذیریم دانسته‌هایمان محدود است، یعنی احتمال خطا و نیاز به تصحیح وجود دارد.
- ۲) انسان به مسائلی «فراتر از مسائل محسوس» نیز می‌اندیشد.
- ۴) شناخت ما به تدریج افزایش می‌یابد. ما در آغاز تولد چیزی نمی‌دانیم، بلکه گام به گام با پدیده‌های جهان آشنا می‌شویم؛ یعنی با عمل آموختن و یادگیری، در مسیر شناخت بیشتر پیش می‌رویم.

دورسنامه

ویژگی‌ها و فرآیند شناخت انسان

- ویژگی انسان: انسان ذاتاً از توانایی شناخت برخوردار است. این توانایی، پایه برقراری ارتباط با جهان و استفاده از پدیده‌ها است.
- قلمرو شناخت انسان: از محسوسات تا امور فراتر از محسوسات. شناخت انسان محدود به جهان مادی نیست و دو سطح دارد:
 - شناخت امور محسوس: درک مستقیم اشیاء، افراد، صداها و رویدادهای پیرامون از طریق حواس
 - شناخت امور فراحسی: اندیشیدن به امور نامحسوس مانند گذشته، آینده، مفاهیم فلسفی و جهان غیرمادی
- فرآیند شناخت: تدریجی. شناخت انسان، ذاتی و فطری نیست، بلکه اکتسابی است. انسان مسیر شناخت را گام به گام طی می‌کند.
- محدودیت‌های شناخت: شناخت انسان با وجود گستردگی، محدود است. در کنار دانسته‌ها، همواره حوزه وسیعی از نادانسته‌ها وجود دارد.
- ویژگی‌های شناخت انسان:
 - ۱ امکان‌پذیر است.
 - ۲ گسترده (شامل محسوس و نامحسوس) است.
 - ۳ تدریجی و اکتسابی است.
 - ۴ محدود است.
 - ۵ خطاپذیر و در عین حال اصلاح‌پذیر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شناخت حسی تمایزها، این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود، از اشیای متفاوت، استفاده‌های مختلف بکند. به عبارت دیگر، حس اطلاعات متمایز شده را در اختیار عقل قرار می‌دهد تا عقل بتواند تصمیم‌گیری کند. پس اگر حس نتواند اشیاء را به درستی تفکیک و تمایز دهد، عقل داده اولیه درستی برای پردازش ندارد. در این صورت، نقش عقل تضعیف می‌شود، نه این‌که تقویت گردد. عقل بدون اطلاعات صحیح از محیط، نمی‌تواند تصمیم درستی بگیرد.

۳) هر چند اگر حس نتواند تفاوت‌ها را تشخیص دهد، ارزش و اعتبار آن کاهش می‌یابد، اما این موضوع، قطعاً بر عملکرد عقل تأثیر می‌گذارد، زیرا عقل برای تصمیم‌گیری به داده‌های متمایز شده از حس نیاز دارد. اگر حس در این زمینه ناتوان باشد، عملکرد عقل به شدت تحت تأثیر قرار گرفته و مختل می‌شود.

۴) ما بر پایه شناخت حسی زندگی می‌کنیم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. مثال آب و غذا به روشنی نشان می‌دهد که عدم توانایی حس در تشخیص تمایزها، مستقیماً بر اعمال و تصمیمات عملی ما (مثلاً چه چیزی را برای رفع تشنگی برداریم) تأثیر می‌گذارد و می‌تواند پیامدهای عملی جدی داشته باشد.

درسنامه**شناخت حسی و تعامل آن با عقل****♦ شناخت حسی (ابزار اولیه شناخت)**

• **تعریف شناخت حسی:** شناختی است که از طریق حواس پنج‌گانه (بینایی، شنوایی، بویایی، چشایی، لامسه) به دست می‌آید.

• **کارکرد شناخت حسی:** آشنا شدن با عالم طبیعت، شناسایی موجودات و ویژگی‌های آن‌ها

• **اعتبار شناخت حسی:** گاهی حس ممکن است دچار خطا شود (مانند شکستن چوب در آب)، اما چنین پیشامدهایی سبب سلب اعتماد ما از حواس نمی‌شوند و حس همچنان برای زندگی عملی ما بسیار معتبر باقی می‌ماند و ما زندگی روزمره، بهره‌برداری از طبیعت و رفع نیازهایمان را بر پایه آن بنا می‌کنیم.

• **یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی:** تشخیص تفاوت‌ها و تمایزها؛ مهم‌ترین نشانه‌ای که به ما اطمینان می‌دهد شناخت حسی معتبر است، توانایی آن در تشخیص تفاوت‌های اشیاء از یک‌دیگر است. (توانایی تشخیص تفاوت‌ها، یکی از نشانه‌های اعتبار آن است.)

♦ رابطه حس و عقل

• **حس (مرحله اول):** تشخیص و تفکیک اشیاء و ویژگی‌های آن‌ها از یک‌دیگر

• **عقل (مرحله دوم):** عقل با تحلیل این داده‌ها، کاربردهای مناسب برای هر شیء را استنباط و انتخاب می‌کند.

مثال:

حس گزارش می‌دهد: این شیء شفاف و در ظرفی استوانه‌ای است (لیوان آب) و آن شیء جامد و در ظرفی گود است (ظرف غذا).

عقل نتیجه می‌گیرد: از شیء اول باید برای رفع تشنگی و از شیء دوم باید برای رفع گرسنگی استفاده کرد.

نتیجه: «تشخیص تفاوت‌ها توسط حس» یک پیش‌نیاز اساسی برای عملکرد عقل است. عقل با تکیه بر این تشخیص حسی است که می‌تواند کاربردهای مناسب برای اشیاء مختلف را انتخاب کند (مثل انتخاب آب برای رفع تشنگی و غذا برای رفع گرسنگی).

۴ / ۸۷

عقل با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی می‌تواند به بسیاری از اسرار و رموز طبیعت پی ببرد و قوانین طبیعی را بشناسد. این نوع شناخت را که عقل با همکاری حس به دست می‌آورد، «شناخت تجربی» می‌گوییم. پس در شناخت تجربی، حس، ماده خام (یافته‌ها) را فراهم می‌کند و عقل با پردازش این ماده خام (تحلیل عقلانی)، محصول نهایی (قوانین طبیعت) را تولید می‌کند، بنابراین گزینه (۴) تعامل و همکاری بین حس و عقل را به درستی توصیف می‌کند.

۳ / ۸۵

از آن‌جا که بشر به طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور دارد و وجود اشتباه را به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند، از ابتدای زندگی خود روی زمین، برای درک خود و جهان پیرامون خویش تلاش کرده است. نتیجه این تلاش مستمر، دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در رشته‌ها و شاخه‌های گوناگون علم است. همین پیشرفت، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. بنابراین این استدلال درست است، زیرا خودش، مؤید توانایی بشر برای پیشرفت دانش و گشودن شاخه‌های جدید آن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) استدلال این فرد مبني بر احتمال تصحیح دانش کنونی ما در آینده، درست است، پس نمی‌توان گفت که این استدلال، نادرست است.

۴) تصحیح یک اشتباه، خودش به معنای رسیدن به یک «معرفت جدید» و دقیق‌تر است. مثال تاریخی تغییر نظریه از زمین‌مرکزی به خورشیدمرکزی، نمونه‌ای بارز از کسب یک معرفت جدید از طریق تصحیح یک معرفت نادرست قدیمی است.

درسنامه**پیشرفت پیوسته دانش بشر**

• **باور فطری بشر:** انسان به طور فطری به امکان شناخت خود و جهان اطرافش باور دارد.

• **نگرش بشر به خطای معرفتی:** بشر، وجود اشتباه را دلیل بر ناتوانی مطلق در کسب معرفت نمی‌داند.

• **نتیجه این باور:** تلاش مستمر بشر برای درک خود و جهان

• **نتیجه تلاش مستمر بشر برای درک خود و جهان:** دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در رشته‌ها و شاخه‌های گوناگون علم (دستاوردهای دانش)

• **دستاوردهای نهایی:** پیدایش شاخه‌ها و رشته‌های علمی گوناگون

نکته: همین دستاوردها و پیشرفت‌ها، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است.

• **دو مسیر موازی برای پیشرفت دانش:** پیشرفت دانش بشری به طور همزمان از دو مسیر اصلی و مکمل یک‌دیگر صورت می‌گیرد:

مسیر پیشرفت	توضیح	مثال
تکمیل و گسترش (حل مجهولات)	حل مجهولات و دستیابی به اطلاعات جدید در مورد عناصر و پدیده‌های جهان و گشودن شاخه‌های جدید دانش	شناسایی تدریجی ستارگان و سیارات بیشتر توسط منجمان
تصحیح (رفع اشتباهات)	پی بردن به اشتباهات گذشته‌ها و تصحیح آن‌ها	تغییر نظریه از «چرخش خورشید به دور زمین» (زمین‌مرکزی) به «چرخش زمین به دور خورشید» (خورشیدمرکزی)

۲ / ۸۶

شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیاء، این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود، از اشیای متفاوت، استفاده‌های مختلف بکند، بنابراین فرض عدم توانایی حس در تشخیص تفاوت‌ها، مستقیماً منجر به «عدم امکان انتخاب کاربردهای مناسب برای اشیاء مختلف» توسط عقل می‌شود. به عبارت دیگر، تشخیص تفاوت لیوان آب و ظرف غذا توسط حس، باعث می‌شود عقل بتواند استفاده مناسب از هر کدام (رفع تشنگی یا گرسنگی) را انتخاب کند، بنابراین اگر فرض کنیم حس نتواند تفاوت‌ها را تشخیص دهد، عقل اساساً نمی‌داند با چه چیزی روبه‌روست تا کاربرد مناسب آن را انتخاب کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در این گزینه، عقل «ابزار اصلی» معرفی شده است و داده‌های حسی فقط در مرحله «تأیید نهایی» قابل استفاده است. در حالی که ما می‌دانیم در شناخت تجربی، حس منبع اولیه شناخت تجربی است. یعنی در شناخت تجربی، عقل بدون داده‌های حسی، چیزی برای تحلیل ندارد، بنابراین داده‌های حسی در ابتدای فرآیند شناخت و به عنوان ماده خام عقل وارد می‌شوند، نه در انتها و در مرحله تأیید نهایی.
- (۲) این گزینه برخلاف گزینه (۱)، نقش عقل را نادیده می‌گیرد. اگر عقل تنها یک ابزار «ثبت‌کننده» داده‌ها باشد، هرگز نمی‌تواند به «قوانین کلی طبیعت» پی ببرد. کشف قوانین، مثل قانون جاذبه، نیازمند تحلیل عقلانی یافته‌های حسی توسط عقل است، نه فقط ثبت مشاهداتی مانند دیدن افتادن سیب.
- (۳) شناخت تجربی، حاصل همکاری و تعامل حس و عقل است.

درسنامه

ویژگی‌های شناخت تجربی

- **تعریف شناخت تجربی:** شناختی که از همکاری عقل و حس به دست می‌آید. (شناخت تجربی = داده‌های حسی + تحلیل عقلی)
- **فرآیند تشکیل شناخت تجربی:**
 - مرحله حسی: گردآوری داده‌ها از طریق حواس
 - مرحله عقلی: تحلیل داده‌ها براساس قواعد عقلانی
 - نتیجه: کشف قوانین و اسرار طبیعت
- **هدف شناخت تجربی:** پی بردن به اسرار و قوانین طبیعت

۲ ۸۸

دانشمند دیگری که در توضیح و تبیین قواعد عقلی علوم طبیعی نقش بسزایی دارد، ابن سیناست. ابن سینا توضیح داد که قانون علیت از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید، بلکه برعکس، خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است. این قانون، یکی از قواعد اولیه تعقل است که انسان در شناخت هر پدیده‌ای از آن استفاده می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ابن سینا توضیح داد که قانون علیت از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید، بلکه برعکس، خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است، بنابراین این سخن که قانون علیت از «مشاهده مکرر پدیده‌ها به دست می‌آید» کاملاً نادرست است.
- (۲) کلمه «تنها»، نقش دیگر قواعد عقلی مانند اصل سنخیت و یکنواخت عمل کردن طبیعت را نادیده می‌گیرد و آن را به غلط تنها قاعده حاکم معرفی می‌کند.
- (۴) قانون علیت، به طور مشخص به عنوان پایه و اساس «هر تجربه‌ای»، یعنی شناخت تجربی معرفی می‌کند. این قانون لزوماً مبنای «هر نوع شناختی» مانند شناخت شهودی نیست.

درسنامه

دیدگاه ابن سینا درباره قانون علیت

• قانون علیت و جایگاه آن در شناخت تجربی:

- دارای ماهیت عقلی است: یکی از قواعد اولیه تعقل است.
- منشأ غیر تجربی دارد: از تجربه و آزمایش به دست نمی‌آید.
- جایگاه آن در شناخت تجربی: پایه و اساس هر تجربه‌ای است. (به عنوان شرط امکان و بنیاد هرگونه تجربه عمل می‌کند - مقدم بر تجربه است.)
- نتیجه‌گیری:** ابن سینا برای قانون علیت، جایگاهی فراتر از یک نتیجه‌گیری تجربی قائل است و آن را چارچوب و زیربنای عقلانی خود فعالیت تجربی می‌داند.

این‌گونه شناخت را بدان جهت شهودی می‌گویند که قلب انسان حقیقت را چنان درمی‌یابد که گویا با چشم می‌بیند. عارف و سالک الی الله ممکن است بتواند در همین دنیا، آخرت را مشاهده کند. علاوه بر عالم طبیعت، سایر عوالم را مشاهده نماید و وجود فرشتگان را هم واقعاً بیابد. این قبیل مشاهدات، از نوع شهود قلبی است و از راه چشم به دست نمی‌آید. پس تشبیه شهود به «دیدن مستقیم واقعیت عینی» دقیقاً همان کیفیت ادراک بی‌واسطه را منتقل می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) این تشبیه به شناخت تجربی اشاره دارد که در آن عقل (پردازنده) به داده‌های حسی (داده) نیازمند است. در حالی که معرفت شهودی، یک ادراک بی‌واسطه است که نیاز به داده‌های بیرونی ندارد.
- (۲) در تاریکی مطلق، بینایی معنا ندارد. شهود نیازمند حضور منبع نور (حقیقت) است تا محقق شود.
- (۳) تصویر در آب، خود واقعیت نیست بلکه انعکاس آن است در حالی که در معرفت شهودی، عارف حقیقت را بی‌واسطه درک می‌کند نه بازتاب آن را. گفتن «با چشم خود عارف» ناخودآگاه معرفت شهودی را به ادراک حسی فرو می‌کاهد. در عرفان، شهود نه حسی است نه خیالی؛ بلکه حضوری و باطنی است.

درسنامه

ماهیت معرفت شهودی

- **تعریف:** معرفتی که از طریق قلب به دست می‌آید.
- **ابزار شناخت:** قلب
- **ویژگی:** شناخت مستقیم، بی‌واسطه و حضوری
- **شرایط ضروری برای تحقق:** سیر و سلوک قلبی
- **کیفیت ادراک:** مانند «دیدن با چشم»
- **مصادیق شهود:** مشاهده آخرت در همین دنیا، مشاهده عوالم غیبی دیگر، مشاهده فرشتگان
- **نتیجه شهود:** مشاهده حقایق ماورای حس

۲ ۹۰

گزینه (۲) تنها گزینه‌ای است که دو ویژگی انحصاری و مختص شهود وحیانی را بیان می‌کند. «ویژه پیامبران بودن» و «کیفیت انتقال» (عدم دخل و تصرف)، همان چیزی است که شهود وحیانی را از دیگر شهودهای قلبی و به ویژه شهود عارفانه متمایز می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱، ۳ و ۴) ویژگی‌هایی را مطرح می‌کنند که مشترک بین شهود وحیانی و سایر شهودهای قلبی (مثل شهود عرفانی) هستند.

درسنامه

شهود وحیانی

- یکی از انواع و مصداق‌های بارز شهودهای قلبی است.
- **ویژگی منحصر به فرد:** ویژه پیامبران و خطانپذیر است.
- دریافت مستقیم و بی‌واسطه از جانب خداوند است.
- **نمونه کامل:** قرآن کریم

روان شناسی

۴ ۹۱

عبارت اول: رمزگردانی یعنی مرحله اول حافظه در کودکان به صورت جزء به جزء است.

عبارت دوم: هر چه نشانه‌های بازبایی یعنی مرحله سوم حافظه قوی‌تر باشد به حل مشکل پدیده نوک زبانی، کمک بیشتری می‌کند.

عبارت سوم: تکرار بلافاصله اعداد بعد از شنیدن آن‌ها ← حافظه کوتاه مدت عبارت چهارم: مهم‌ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه مدت، محو شدن مواد اطلاعاتی حافظه به دلیل گذشت زمان یا جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است.

نکته: اگر در عبارت سوم محاسبه ذهنی گفته می‌شد آن‌گاه با حافظه کاری مواجه بودیم.

۱/۹۲ در مسائل خوب تعریف نشده به خصوص مسائل علوم انسانی تعریف دقیق هدف، دشوارتر از مسائل خوب تعریف شده است. عبارتهای «الف»، «ج» و «ه» مسائل خوب تعریف نشده هستند؛ زیرا دلایل زیاد و پیچیده‌ای دارند. عبارتهای «ب» و «د» به ترتیب مربوط به علوم ورزشی و پزشکی هستند و دلایل مختلفی دارند، پس خوب تعریف شده هستند.

دورستانه

نکته: پرخوری هم عوامل ارثی را دربر می‌گیرد هم مسائل روانی و انسانی را، پس خوب تعریف نشده است.

نکته: علل ابتلا به سندرم داون در ۹۰ درصد موارد، شناخته شده و مشخص است و بیشتر مربوط به جهش ژنتیکی، ارث و ازدواج فامیلی، سن بالای مادر و رعایت نکردن مسائل دوران بارداری است.

نکته: اگر به جای پرخوری، چاقی هم گفته می‌شد، باز هم مسئله خوب تعریف نشده بود زیرا بسیاری از علل ابتلا به چاقی مربوط به مسائل انسانی و محیطی فرد است.

۳/۹۵ بررسی عبارتهای نادرست:

الف) حل مسئله به معنای یافتن بهترین راه حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود است.

ج) هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی، فقط دستیابی به راه حل آن مسئله خاص نیست، بلکه هدف، آن است که در اثر حل مسئله، به اصول و قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد.

دورستانه

نکته: قرار دادن اطلاعات حافظه کنار هم، استدلال، تفسیر، قضاوت، حل مسئله و تصمیم‌گیری، خود تفکر محسوب می‌شوند.

• **تعریف مسئله:** عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.

۲/۹۶ استفاده از تمرین مکرر ← به کارگیری راه حل مناسب ← مرحله دوم حل مسئله

مسئله او، چگونگی پیشرفت در درس عربی بوده ← تشخیص مسئله ← مرحله اول حل مسئله

مقایسه نمرات قبل و بعد از استفاده از روش تمرین مکرر (راه حل مناسب) ← ارزیابی راه حل ← مرحله سوم حل مسئله

دورستانه

مراحل حل مسئله

۱/۹۷ عبارت اول: آگاهی به انجام حل مسئله و جریان آن و جدی بودن در انجام ← مسئله یک فرآیند و جریان تحت کنترل است.

عبارت دوم: عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه حل‌های غیرمنطقی می‌شود (زیرا در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است).

عبارت سوم: در مسئله، موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص شود، از این‌رو در ابتدا باید سطح رانندگی فعلی فرد مشخص گردد تا موانع احتمالی را به خوبی بشناسد و راه حل‌های بهتری ارائه دهد.

دورستانه

توجه: وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود که در این سؤال به این ویژگی، اشاره‌ای نشده است.

دورستانه

• مراحل حافظه:

رمزگردانی (مرحله اول حافظه) - ذخیره‌سازی یا اندوزش (مرحله دوم حافظه) - بازیابی (مرحله سوم حافظه)

نکته: پدیده نوک زبانی، نشان‌دهنده مشکل در بازیابی اطلاعات و کمبود نشانه‌های مربوط به آن است.

۱/۹۲ سؤال ذکر شده مربوط به دانش عمومی است ← حافظه معنایی (بلندمدت هم درست است).

بخشی از پاسخ را حذف کرده است ← خطای حذف کردن یا فراموشی بار عاطفی منفی (علاقه نداشتن به دروس حفظی) عامل مشکلات یادآوری است ← عوامل عاطفی

دورستانه

توجه: حافظه رویدادی مربوط به تجارب شخصی است؛ مثلاً اگر گفته می‌شد «آخرین باری که توجه یا ادراک ناقص داشته‌اید، چه وقت بوده است؟» و مانند این‌ها.

مقایسه: در خطای اضافه کردن که معروف‌ترین نمونه آن، حافظه کاذب است، فرد اطلاعاتی را اضافه می‌کند که وجود ندارد و به تحریف خاطره‌ها و افسانه باقی روی می‌آورد.

نکته: عوامل عاطفی هم به صورت مثبت و هم به صورت منفی بر روی فراموشی یا یادآوری نیز تأثیر می‌گذارد. هر چه عامل عاطفی منفی باشد، فراموشی بیشتر و هر چه مثبت باشد، یادآوری بهتر است.

۴/۹۳ بررسی عبارتهای نادرست:

- عبارت اول نادرست است؛ زیرا یکی از راه‌های کنترل اثر گذشت زمان این است که فاصله مرور مطالب بیشتر از ۶ یا ۷ ساعت نباشد. بنابراین ۱۰ ساعت بعد از یادگیری، مرور کردن، نمی‌تواند اثر گذشت زمان را کنترل کند.

- عبارت دوم نادرست است؛ زیرا روش‌های کنترل اثر تداخل، یادگیری عمیق و یادگیری با فاصله است و کارآمدی مرور مربوط به کنترل اثر گذشت زمان می‌باشد.

- عبارت سوم نادرست است، زیرا راه رفتن در حین درس خواندن به روش استفاده از چند روش حرکتی اشاره دارد و مطالعه چندحسی به ترکیب رمزگردانی شنیداری و دیداری اشاره دارد.

دورستانه

مقایسه: روش‌های کنترل اثر گذشت زمان: کارآمدی مرور و کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن.

روش‌های کنترل اثر تداخل: یادگیری عمیق و یادگیری با فاصله (با استراحت)

فنون پس‌فبا

پیش خوانی	مطالب هر فصل را پیش‌خوانی کنید تا برداشت کلی داشته باشید.
سؤال کردن	سعی کنید در مورد متن، چند سؤال کلیدی داشته باشید.
خواندن	مطالب را به دقت بخوانید تا بتوانید به پرسش‌ها پاسخ دهید.
به خود پس دادن	جواب‌ها را بیان کنید و در صورت لزوم دوباره متن را بخوانید.
آزمون	به صورت منظم، یادآوری اطلاعات را آزمایش کنید.

۹۸/۲ مسئله حسین از نوع خوب تعریف‌نشده است؛ زیرا مربوط به انسان است و مسئله محمد از نوع خوب تعریف‌شده است و علل مشخصی دارد؛ بنابراین شناسایی موقعیت اولیه در مسئله حسین دشوارتر و فهرست اقدام‌ها در مسئله محمد آسان‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مسئله حسین علل پیچیده انسانی و مسئله محمد علل مشخص و معلومی دارد.
- (۳) مسئله حسین از نوع خوب تعریف‌نشده و مسئله محمد از نوع خوب تعریف‌شده است.
- (۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف در مسئله محمد آسان‌تر از مسئله حسین است. در مسئله حسین، این امکان تضمین، دشوار است.

درستنامه

نکته: شناسایی موقعیت اولیه، فهرست اقدام‌ها یا راهبردهای در دسترس، تعریف دقیق هدف و امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف، شاخص تقسیم مسائل به دو گروه خوب تعریف‌شده و خوب تعریف‌نشده است.

۹۹/۲ در گزینه (۲) هر سه جفت‌واژگان علاوه بر نشانه بیرونی، دارای نشانه درونی یا معنایی نیز هستند و یادآوری آن‌ها آسان‌تر خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) درونی - بیرونی - بیرونی
- (۳) بیرونی - بیرونی - بیرونی
- (۴) درونی - درونی - بیرونی

درستنامه

نکته: نام دیگر نشانه بیرونی (حسی یا غیرمعنایی) و نام دیگر نشانه درونی (معنایی یا غیرحسی) است.

نکته: تمامی جفت‌واژگان که کنار یک‌دیگر قرار می‌گیرند، نشانه بیرونی را دارا می‌باشند اما نشانه درونی بستگی به ارتباط معنایی بین آن‌ها دارد.

۱۰۰/۱ بررسی عبارات‌های نادرست:

- عبارت اول: حافظه قوی به تنهایی متضمن موفقیت نیست.
- عبارت دوم: تمام هدف‌های درس فقط با شکل‌گیری حافظه کامل نمی‌شود، بلکه حافظه ابزاری جهت دستیابی به مهارت‌های مهم‌تر، هم چون تفکر است.
- عبارت چهارم: از تمایزبخشی استفاده کرده‌ایم.

درستنامه

نکته: بسط معنایی یعنی استفاده از مثال‌های زیاد برای توضیح یک مفهوم و تمایزبخشی یعنی استفاده از مفهوم متضاد برای توضیح یک مفهوم.